

Raadsvoorstel

Opsteller

Timmerman, Ellen

Vergadering van

12 april 2022

Kenmerk

Z/22/042713 / D/22/056080

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Energietransitie

Onderwerp

Beslissing op bezwaar

Samenvatting

Een inwoner van Harmelen heeft tijdig bezwaar gemaakt tegen de besluiten van de raad tot het vaststellen van een Afwegingskader grootschalige duurzame energie en een Regionale Energie Strategie 1.0. De bezwaarschriften zijn in handen gesteld van de Commissie bezwaarschriften van de gemeente Woerden voor het geven van advies. Nadat de bezwaren op 11 januari 2022 tijdens een hoorzitting zijn behandeld heeft de Commissie bezwaarschriften op 25 februari 2022 advies uitgebracht. Het advies luidt om de bezwaarschriften niet-ontvankelijk te verklaren. Uw raad dient thans een beslissing op de bezwaren te nemen.

Gevraagd besluit

1. de bezwaarschriften tegen het raadsbesluit van 15 juli 2021 tot het vaststellen van een Afwegingskader grootschalige duurzame energie en het raadsbesluit van 14 oktober 2021 tot het vaststellen van een Regionale Energie Strategie 1.0 niet-ontvankelijk te verklaren;
 2. een dwangsom van € 854,- toe te kennen wegens het niet tijdig beslissen op deze bezwaren.
-

Inleiding

Op 15 juli 2021 heeft de gemeenteraad een Afwegingskader grootschalige duurzame energie vastgesteld en op 14 oktober 2021 een Regionale Energie Strategie 1.0. Een inwoner van Harmelen heeft tegen beide raadsbesluiten bezwaar gemaakt en diverse gronden van bezwaar aangevoerd. De bezwaarschriften zijn voor advisering in handen gesteld van de Commissie bezwaarschriften van de gemeente Woerden. Op 11 januari 2021 heeft een hoorzitting plaatsgevonden, waarbij bezwaarmaakster aanwezig was en namens de raad verweer is gevoerd. Op 25 februari jl. heeft de Commissie bezwaarschriften haar advies uitgebracht. Het advies luidt, in lijn met het namens de raad gevoerde verweer, om de bezwaren niet-ontvankelijk te verklaren.

Om aan een inhoudelijke beoordeling van de bezwaren toe te komen dienen de bezwaarschriften ontvankelijk te zijn. De Commissie bezwaarschriften is van mening dat de onderhavige raadsbesluiten geen besluiten zijn in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb). Beide besluiten doen immers geen rechten of plichten ontstaan voor deze inwoner of andere burgers. Nu geen sprake is van besluiten in de zin van de Awb kan er geen bezwaar tegen worden gemaakt. De bezwaarschriften zijn daarom niet-ontvankelijk en de besluiten kunnen in stand blijven.

De termijn voor het beslissen op de bezwaren is reeds verstreken. Van bezwaarmaakster is op 29 maart 2022 een ingebrekestelling ontvangen wegens het niet tijdig beslissen op haar bezwaren. Omdat de raad eerst op 28 april as. weer vergadert kan niet tijdig, namelijk binnen twee weken na ontvangst van de ingebrekestelling, alsnog een beslissing op de

bezwaren worden genomen. Als gevolg hiervan worden dwangsommen verschuldigd.

Participatieproces

N.v.t.

Wat willen we bereiken

Een beslissing nemen op de ingediende bezwaarschriften.

Wat gaan we daarvoor doen

We leggen het procesdossier aan uw raad voor zodat u kennis kunt nemen van de bezwaarschriften, het namens de raad gevoerde verweer en het advies van de Commissie bezwaarschriften.

Argumenten

1.1 De raadsbesluiten zijn niet op rechtsgevolg gericht en daarom niet vatbaar voor bezwaar.

Om bezwaar te kunnen maken moet sprake zijn van een besluit in de zin van de Awb. Sprake moet zijn van "een schriftelijke rechtshandeling van publiekrechtelijke aard afkomstig van een bestuursorgaan". Deze rechtshandeling moet gericht zijn op rechtsgevolg. Dit betekent dat het besluit leidt tot het ontstaan van rechten, verplichtingen of bevoegdheden in de verhouding tussen een bestuursorgaan en anderen. De Commissie bezwaarschriften heeft in haar advies aangegeven dat als het gaat om het Afwegingskader grootschalige duurzame energie en de RES 1.0 dit (nog) niet het geval is. Met de enkele vaststelling daarvan zijn nog geen rechten, verplichtingen of bevoegdheden ontstaan. Daarom is geen sprake van besluiten in de zin van de Awb waar bezwaar tegen kan worden gemaakt.

De Commissie bezwaarschriften heeft in haar advies onder meer aangegeven dat in het Afwegingskader diverse kaders en beleid worden vastgesteld voor de opwekking van grootschalige duurzame energie in de gemeente Woerden. Met behulp van deze kaders kan onderzocht worden op welke plek en onder welke voorwaarden eventueel initiatieven gestart kunnen worden, aldus de commissie.

Als het gaat om de RES 1.0 heeft de Commissie bezwaarschriften onder andere verwezen naar rechtspraak waarin expliciet is bepaald dat de vaststelling van een RES geen besluit is, maar alleen een strategische verkenning die nog moet worden geoperationaliseerd in provinciale verordeningen, bestemmings- en omgevingsplannen. Ook aan de enkele aanwijzing van zoekgebieden in de bijlage bij RES 1.0 zijn volgens het advies van de Commissie bezwaarschriften geen rechtsgevolgen verbonden voor bezwaarmaakster of anderen. Dat is pas aan de orde wanneer deze gebieden worden opgenomen in een bestemmingsplan of een omgevingsplan.

1.2 Aan een inhoudelijke beoordeling van de bezwaren wordt niet toegekomen.

Bezwaarmaakster heeft diverse bezwaargronden naar voren gebracht. Nu geen sprake is van voor bezwaar vatbare besluiten wordt aan een inhoudelijke beoordeling van deze bezwaren niet toegekomen. Een op een later moment vast te stellen bestemmingsplan of omgevingsplan doen wel rechtsgevolgen ontstaan. In die fase kunnen rechtsmiddelen worden aangewend.

2.1 Bezwaarmaakster heeft een ingebrekestelling verzonden wegens niet tijdig beslissen.

De termijn voor het nemen van een beslissing op de bezwaren is reeds verstreken. Op 29 maart jl. werd van bezwaarmaakster een ingebrekestelling ontvangen wegens het niet tijdig beslissen op haar bezwaren. Uw raad had daarna nog twee weken de tijd - aldus tot en met 11 april jl. - om een beslissing op de bezwaren te nemen, zonder dat een dwangsom werd verbeurd. Dit betekent dat vanaf 12 april jl. tot en met het moment van uw besluit een dwangsom verschuldigd is. De hoogte van de verschuldigde dwangsom is tegelijk met de beslissing op bezwaar vastgesteld in bijgevoegde beschikking.

Kanttekeningen, risico's en alternatieven

1.1 Bezwaarmaakster kan beroep instellen tegen de niet-ontvankelijkverklaring van haar bezwaarschriften.

Na bekendmaking van de beslissing op bezwaar kan bezwaarmaakster gedurende zes weken beroep instellen tegen de niet-ontvankelijkverklaring van haar bezwaarschriften.

Financiële gevolgen van het voorgestelde besluit

Het bedrag van de verschuldigde dwangsom komt ten laste van het budget Algemeen juridische zaken, proces- en griffiekosten.

Communicatie

N.v.t.

Vervolproces

De bijgevoegde beslissing op bezwaar en de beschikking zullen aan bezwaarmaakster bekend worden gemaakt. Bezwaarmaakster kan beroep respectievelijk bezwaar instellen tegen deze besluiten.

Bevoegdheid raad

Artikel 6:4 jo. artikel 7:2 van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 4:17 van de Algemene wet bestuursrecht.

Bijlagen

- Bezwaarschrift tegen het besluit van 15 juli 2021 (geanonimiseerd) - D/22/057744;
 - Bezwaarschrift tegen het besluit van 14 oktober 2021 (geanonimiseerd) - D/22/057746;
 - Verweerschrift (geanonimiseerd) - D/22/057757;
 - Advies Commissie bezwaarschriften (geanonimiseerd) - D/22/057759;
 - Beslissing op bezwaar (geanonimiseerd) - D/22/056045;
 - Besluit op ingebrekestelling (geanonimiseerd) - D/22/057761;
 - Raadsbesluit - D/22/056090.
-

RAADSBESLUIT

D/22/056090

Z/22/042713

Onderwerp: Beslissing op bezwaar

De raad van de gemeente Woerden;

gelezen het voorstel d.d. 12 april 2022 van:

- burgemeester en wethouders

Gelet op het bepaalde in artikel 6:4 en artikel 4:17 van de Algemene wet bestuursrecht

b e s l u i t:

1. de bezwaarschriften tegen het raadsbesluit van 15 juli 2021 tot het vaststellen van een Afwegingskader grootschalige duurzame energie en het raadsbesluit van 14 oktober 2021 tot het vaststellen van een Regionale Energie Strategie 1.0 niet-ontvankelijk te verklaren;
2. een dwangsom van € 854,- toe te kennen wegens het niet tijdig beslissen op deze bezwaren.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Woerden in zijn openbare vergadering, gehouden op

De griffier,

De voorzitter,

drs. M.J.W. Tobeas

V.J.H. Molkenboer

Aan: College van B&W en gemeenteraad van Woerden
Postbus 45
3440AA Woerden

Geacht college, geachte raadsleden,

Bij deze maak ik bezwaar tegen het RAADSBESLUIT D/21/022924 Z/21/014715, onderwerp: Afwegingskader grootschalige duurzame energie dd. 15 juli 2021. Ik behoud mij het recht voor dit aan te vullen en verder te formaliseren. Ik dien dit bezwaar subsidiair in, dat wil zeggen dat u het ook kunt opvatten als appèl of zienswijze (in eerste aanleg, met nadere gronden later aan te vullen). Als inwoner van Harmelen ben ik belanghebbende in deze kwestie.

Op 15 juli 2021 heeft de raad besloten tot het afwegingskader grootschalige duurzame energie. In het verlengde van mijn eerdere zienswijzen en bezwaren maak ik wederom bezwaar. Ik heb bezwaar gemaakt tegen het concep-aanbod RES, tegen het concept afwegingskader en nu tegen dit raadsbesluit. In dit raadsbesluit wordt besloten tot een hogere opgave voor de gemeente Woerden dan met inwoners is gedeeld en die ingevuld wordt met meer grootschalige opwekking.

In mijn eerdere stukken heb ik mij uitgelaten over het gebrek aan werkelijke participatie en de sturende vraagstelling om burgers te dwingen keuzes te maken (waarin NEE niet mogelijk was). De wethouder, die steeds benadrukt dat hij zonder deze 'inspraak' geen keuzes had kunnen maken, voegt op voorspraak van het CDA twee nieuwe locaties toe voor 2030, Barwoutswaarder en de Enschedeweg (deze stonden eventueel na 2030 op de agenda). Deze locaties zijn tot stand gekomen zonder de inwoners daarvan op de hoogte te stellen. Inmiddels hebben de inwoners van Reijerscop over de locatie achter hun huizen een brief gehad. De inwoners van Harmelen, die ook in de overlastzone wonen, Barwoutswaarder en Enschedeweg hebben nog niets ontvangen. Alle tegengeluiden over de locatie Reijerscop hebben geleid tot nieuwe locaties en een geforceerde tussenstap waarin de beste locatie wordt bepaald. In de brief aan de inwoners van Reijerscop is te lezen dat zij betrokken worden bij een vervolgonderzoek. Het is te wensen dat de inbreng van inwoners eindelijk serieus genomen wordt en zij de locatie kunnen weigeren, conform een eerlijk democratisch proces.

Ik maak ook bezwaar omdat alle 'eventualiteiten', 'streven (bv. 50% wind - 50% zon)' en 'onzekerheden' zoals omschreven in het concept-afwegingskader en voorstel raadsbesluit zijn omgezet in harde keuzes en *no regret* maatregelen in het definitieve raadsbesluit. Aangezien deze invulling met grootschalige opwekking verstrekkende gevolgen voor de inwoners van Woerden en Harmelen heeft, stel ik u aansprakelijk voor alle geleden en te lijden schade in welke vorm dan ook als gevolg van het plaatsen van de geplande reusachtige turbines. Ik behoud mij het recht voor dat nader te specificeren, aan te vullen en toe te lichten, alsmede de kosten die hiermee gemoeid zijn bij u in rekening te brengen.

Ik verwijs u voor mijn verdere onderbouwing, die nog steeds van kracht is, naar mijn zienswijze van dd. 15 juni 2020 op het concept-aanbod RES, en mijn bezwaren van dd. 27 november 2020 en 17 april 2021 op het concept-afwegingskader, waarmee die stukken dan ook integraal deel uitmaken van dit bezwaar. Ik verwacht een andere uitkomst dan uw eerdere reactie en alle reacties die u hebt gegeven op bezwaren van andere inwoners die op het afwegingskader zijn ingediend. Het meest is weerlegd, omdat uw handelswijze past in het RES-proces. Ik merk op dat dit RES-proces naar de mening van bestuurskundig Nederland een democratisch gedrocht is, gegoten in een keurslijf, maar dat neemt niet weg dat u nog steeds een keuze heeft. U kunt ruimte bieden aan inbreng van inwoners die zich zorgen maken, om zodoende hun belangen te beschermen en voor een andere invulling te kiezen. Zo niet dan bent u in een trein gesprongen en kijkt u niet meer door het raam naar deze inwoners die u vertegenwoordigt. Daarmee handelt u in strijd met de grondwet.

Hoogachtend,

Mevr. [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Harmelen

Aan: Burgemeester en wethouders,
en raadsleden van de Gemeente Woerden
Postbus 45, 3440 AA Woerden

Onderwerp: Bezwaarschrift tegen besluiten RES 1.0, subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking besluit

Harmelen, 25 november 2021

Geacht college, geachte raadsleden,

Bezwaarschrift

Als inwoner van de Gemeente Woerden dien ik, [REDACTED] (pro-forma) bezwaar subsidiair een zienswijze subsidiair een verzoek tot intrekking van het besluit in op het besluit van de Gemeenteraad Woerden d.d. 14 oktober 2021, nummer D/21/033921 Z/21/025043, met als onderwerp: Vaststellen Regionale Energie Strategie (RES) 1.0. Tevens inhoudend de vastgestelde uitgangspunten die overeenkomstig zijn opgenomen in het raadsbesluit over het Afwegingskader grootschalige duurzame energie (D/21/022924), d.d. 1 juni 2021.

Het bezwaar, tevens zienswijze subsidiair tevens verzoek tot intrekking van het besluit richt zich op het besluit van de Gemeenteraad Woerden, omdat zij voor het vaststellen van de definitieve RES 1.0 in de gelegenheid is gesteld om hierover formeel een besluit te nemen. (zie ook Handleiding RES 1.1- oktober 2019, pagina 23) Tegen een formeel besluit kan gelet op het gestelde in de Algemene wet Bestuursrecht, Afdeling 6.1 en 6.2 bezwaar worden ingediend. Hoewel gesteld wordt dat de RES geen wettelijke grondslag heeft en zelfbinding nastreeft waardoor zij uitgezonderd lijkt van bezwaar en beroep, is dit een vraag. Immers de betrokken overheden committeren zich door 'hun' RES vast te stellen ook aan de uitvoering ervan. In de bijbehorende bijlagen zijn zoekgebieden voor grootschalige zon- en windenergie aangewezen. Met name aan deze aangewezen gebieden kan een extern rechtsgevolg worden ontleend. Bovendien stelt de Afdeling in haar uitspraak 202003882/1/R3 d.d. 30-06-2021 dat zij het betoog dat de windturbinebepalingen niet als plan of programma hebben te gelden, omdat de inhoud en de doelstelling ervan niet zijn gericht op de realisering van windturbines, niet volgen. De RES kan gelet op deze uitspraak eveneens gezien worden als een plan of programma. Op grond van artikel 8.1 AWB kan derhalve bezwaar en beroep worden ingesteld.

Gesteld kan worden dat de basis voor de acties die de gemeente zal ondernemen ter realisatie van de ambities die gesteld zijn in de RES, in de RES 1.0 is verwoord en vastgelegd. Daar de RES 1.0 met daarin het aanbod wind- en zonne-energie en warmtevisie een grote impact heeft op ons open landschap en de volksgezondheid raakt dit vele belanghebbenden, namelijk alle inwoners van onze gemeente, rechtstreeks in hun belang.

Bovendien is de RES een programma in de zin van het Verdrag van Aarhus. Het feit dat dit programma (nog) geen wettelijke basis heeft en tot stand komt door (vooralnog) informele, onverplichte samenwerking tussen decentrale overheden, maakt hiervoor geen verschil. Waar het om gaat is dat de betrokken overheden door 'hun' RES vast te stellen, zich ook committeren aan de uitvoering ervan. Voor de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden (vaststellen omgevingsvisie, omgevingsplan etc.) zal de RES dan leidend zijn. Daarom dwingt artikel 7 van het Verdrag van Aarhus tot participatie in een vroeg stadium, als alle opties nog openliggen en doeltreffende inspraak mogelijk is.

Het bezwaar subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking van het besluit richt zich op het feit dat:

1. De RES 1.0 niet voldoet aan het Verdrag van Aarhus;
2. De RES 1.0 niet voldoet aan de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU; De bepalingen uit de SMB-richtlijn voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn; De RES 1.0 M.E.R plichtig is en deze ontbreekt;
3. Het besluit om de RES 1.0 vast te stellen niet voldoet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur:
Vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel, specialiteitsbeginsel, beginsel van Fair Play, vooringenomenheid, verbod op Détournement de Procédure;
4. De RES 1.0 niet voldoet aan de Wet Openbaarheid Bestuur, artikel 2 en 8.

Dat de vaststelling van de RES 1.0 daardoor in strijd is met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 en niet berust op een deugdelijke motivering als bedoeld in artikel 3.46 van de AWB. Door dit gebrek de RES 1.0 niet kan en had vastgesteld kunnen worden. Met het indienen van dit bezwaar subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking van het besluit tegen het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 wordt beoogd te voorkomen dat de maatschappij door een ondeugdelijk besluit een energietransitie wordt in gefrommeld.

Uitspraak Raad van State

Voordat dit bezwaar subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking van het besluit tegen het besluit werd opgesteld, heeft de Raad van State op 30 juni 2021 op basis van Nevele-arrest van Europees Hof van Justitie uitspraak gedaan inzake de voorgenomen uitbreiding van windpark Delftziel. De uitspraak is het gevolg van het zogenoemde Nevele-arrest van het Hof van Justitie in Luxemburg van juni 2020 waar in dit bezwaarschrift nader op in wordt gegaan.

In dit arrest oordeelde het Europese Hof in een zaak over een Belgisch windturbinepark dat voor een aantal windturbinenormen op grond van de Europese richtlijn voor Strategische Milieubeoordeling een milieubeoordeling moet worden gemaakt en dat dit ten onrechte was nagelaten. In enkele procedures bij de Afdeling bestuursrechtspraak over windturbineparken, waaronder deze zaak over de uitbreiding van het windpark in Delftziel, hebben bezwaarmakers aangevoerd dat dit arrest van het Europese Hof ook gevolgen heeft voor de windturbinenormen in het Nederlandse Activiteitenbesluit en de Nederlandse Activiteitenregeling. Volgens hen dwingt het Europese recht ertoe dat ook voor de Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling moet worden gemaakt.

Milieubeoordeling nodig

De Afdeling bestuursrechtspraak oordeelt dat dit inderdaad moet. De hoogste algemene bestuursrechter heeft daarvoor de Nederlandse windturbinenormen beoordeeld aan de hand van de criteria die het Europese Hof in zijn arrest hanteert. Daarbij is vooral van belang dat de windturbinenormen een plan of programma vormen op grond van een Europese milieurichtlijn. Aan de hand van de uitleg die het Europese Hof hieraan geeft in het Nevele-arrest, is de Afdeling bestuursrechtspraak van oordeel dat het Europese arrest geen ruimte laat voor een andere conclusie dan dat voor de Nederlandse windturbinenormen een milieubeoordeling had moeten worden gemaakt. Deze uitspraak heeft gevolgen voor de RES.

Inhoud

Bezwaarschrift.....	1
Motivering van het bezwaar	4
1. De RES 1.0 voldoet niet aan het Verdrag van Aarhus	6
A. Het begin: de Klimaattafels	6
B. Aarhus: de burger.....	7
C. Burgerberaad en Gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land	8
D. Aarhus: de gemeenteraad.....	9
E. Afhankelijkheidsrelatie RES 1.0 en omgevingsbeleid	10
Samenvatting Verdrag van Aarhus	13
2. Schenden EU richtlijnen door ontbreken MER.....	15
2.1.1. EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU.....	15
2.1.2 RES : M.E.R plichtig en ontbreekt.....	16
2.1.3 Nog meer MER-plichtig	18
2.1.4 Burgers onvoldoende beschermd.....	18
2.2 Gezondheid van de mens.....	21
2.3 EU-richtlijnen als normenkader voor onderzoek naar effecten op beschermingsniveau gezondheid mens, leefbaarheid en milieu	23
2.4 Gezondheidsschade.....	24
3. De RES 1.0 voldoet niet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur	28
3.1 Algemeen.....	28
Vertrouwensbeginsel.....	28
Gelijkheidsbeginsel	28
Zorgvuldigheidsbeginsel	28
Het specialiteitsbeginsel	29
Beginsel van Fair Play	29
Voringenomenheid	30
Verbod op détournement de procédure?	30
3.2 Centraal gekozen basis RES.....	30
Tenslotte.....	35

Motivering van het bezwaar

Inleiding

*“De kwaliteit van de uitvoering bepaalt de geloofwaardigheid van de overheid”
* Tjeenk Willink*

Deze uitspraak is uiterst actueel door de toeslagenaffaire. Het betreft niet slechts de uitvoering van operationele processen, maar is primair van belang bij strategische processen waar de RES er één van is en die thans nog in de kinderschoenen staat van de uitvoering. Ook hier geldt dat de uitvoering van de RES de geloofwaardigheid van de overheid bepaalt. Echter aan de basis van de RES ontbreekt bij aanvang al democratische legitimiteit en worden niet alle kosten meegenomen in de beeldvorming en belangenafweging. Hoe kan de uitvoering dan realistisch en succesvol zijn?

Dat hierover twijfels zijn, blijkt uit de position paper van de VNG in oktober 2018 onder ‘Opmerkingen VNG bij de begroting van EZK’ waarin gewezen wordt op het feit dat het Klimaatakkoord moet zorgen voor haalbaarheid en betaalbaarheid van de energietransitie. De door EZK gereserveerde 12,5 miljoen Euro is door de VNG destijds als niet toereikend beoordeeld, nog los van de hoge uitvoeringskosten die gemeenten zien aankomen. We brengen dit anno 2021 graag nog even onder uw aandacht, omdat er niets veranderd lijkt en de kosten eerder lijken toe te nemen. Berekeningen van het PBL in 2020 lijken niet te kloppen. Die rekende in 2020 voor dat het 22.000 euro kost om een gemiddeld huurhuis all-electric te maken. Een huurhuis op het warmtenet zou 19.000 euro kosten. Woningcorporatie Aedes al snel aan dat PBL fouten had gemaakt in de berekeningen, wat het PBL later ook erkende. Volgens Aedes kost het 50.000 euro om het huurhuis all-electric te maken. Een huis op het warmtenet aansluiten zou op 31.000 euro komen. Bedragen die de gemiddelde burger niet even heeft liggen. Een nieuw debacle gelijk aan de toeslagenaffaire ligt op de loer. Ook nu verzet slechts een enkeling zich tegen het gezamenlijke; want anders lig je er uit. En als het er op aankomt, dan heeft iedereen gedaan wat hij moest doen, is er niet kritisch nagedacht om zich zelf niet in moeilijkheden te brengen, De gevolgen voortkomend uit de vastgestelde RES 1.0 zijn echter vele malen groter dan de toeslagenaffaire, omdat de RES de gehele Nederlandse bevolking treft en dan niet alleen op financieel gebied waar energiearmoede op de loer ligt, hun landschap verrommeld wordt, maar bovenal hen raakt ten aanzien van de Volksgezondheid.

Position paper Tweede Kamer van Dr. P.H. Omtzigt

We vragen uw aandacht voor de position paper van Kamerlid Pieter Omtzigt d.d. 7 november 2020 die is opgesteld ten behoeve van de onderzoekscommissie Uitvoeringsdiensten. Hoewel deze gaat over de toeslagenaffaire beschrijft dhr. Omtzigt een problematiek die op meer terreinen dan de belastingdienst binnen de overheid van toepassing is.

Hij beschrijft daarin het manco dat wetten worden opgesteld om orde op zaken te stellen en omgangsvormen te bepalen in bepaalde situaties, waarbij onvoldoende wordt gekeken naar de uitvoering en uitvoerbaarheid (en gevolgen) van deze regels.

Wanneer we dit doortrekken naar de RES 1.0 dan is dit specifiek van toepassing op het plannen en gestalte geven van windturbineparken. De RES 1.0 is zo ingericht, qua wet -en regelgeving, dat alles moet wijken om de implementatie van de energietransitie mogelijk te maken. Dit sluit aan op de tendens in de afgelopen jaren in ons politieke systeem om steeds minder aandacht te geven aan de uitvoering en de gevolgen voor de burger en dat is op voorhand al merkbaar. Veel zaken worden net zoals de kinderopvang aan marktpartijen overgelaten en zij zoeken het wel/ maar uit met de burger binnen de kaders van de opgestelde wetten.

Echter, steeds duidelijker is dat deze wetten en regels niet meer getoetst worden op deugdelijkheid voor de uitvoering. De Raad van State toetst de wetten slechts om te onderzoeken of het bestuursorgaan deze juist heeft toegepast, de burgers staan met de rug tegen de muur.

Waar de toeslagenaffaire landelijk gezien over een handvol ouders gaat (zonder de ernstige gevolgen van het beleid voor deze groep te bagatelliseren), raakt de uitvoering van de RES 1.0 alle burgers van Nederland. De gevolgen zullen daarom vele malen groter en ingrijpender zijn. We doelen hiermee op het terrein van Volksgezondheid en te voorspellen energiearmoede.

Het gevoel is ontstaan dat uit politieke correctheid de verduurzaming door slaat en er slechts 1, naar nu blijkt duur, spoor wordt ontwikkeld, waar de maatschappij wordt in gefrommeld.

Met het indienen van dit bezwaar subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking van het besluit tegen het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 wordt beoogd te voorkomen dat de maatschappij door een ondeugdelijk besluit een energietransitie wordt in gefrommeld en naast het niet voldoen aan het Verdrag van Aarhus, daarmee in strijd is met de artikelen 3:2, 3.4, 3.46 en 3.9 Algemene wet Bestuursrecht (AWB), waarin is bepaald dat het bestuursorgaan:

- bij de voorbereiding van het besluit de nodige kennis omtrent de relevante feiten vergaart
- rechtstreeks de bij het besluit betrokken belangen afweegt, voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit.
- De voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig mogen zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen;
- Indien een besluit berust op een onderzoek naar feiten en gedragingen dat door een adviseur is verricht, zich ervan dient te vergewissen dat dit onderzoek op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.

1. De RES 1.0 voldoet niet aan het Verdrag van Aarhus

Op de RES 1.0 is het Verdrag van Aarhus van toepassing. De inhoud van de RES 1.0 kan worden gekwalificeerd als beleid, plan of programma (artikel 7 Verdrag van Aarhus) of zelfs als specifieke handeling (artikel 6 Verdrag van Aarhus). Dat brengt verplichting tot inspraak mee.

Artikel 6. Inspraak in besluiten over specifieke activiteiten

4. Elke Partij voorziet in vroegtijdige inspraak, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden.
-

Voor de opgave waar de RES 1.0 voor staat wordt primair gekeken naar de afspraken in het Klimaatakkoord van de tafels Gebouwde Omgeving en Elektriciteit. (Bron: Handleiding RES 1.1, 10 oktober 2019). De RES 1.0 heeft, gelet op artikel 6 lid 4 van het Verdrag van Aarhus geen goed fundament.

De democratische legitimatie voor de RES 1.0 ontbreekt. Dit is terug te voeren naar de wijze waarop het klimaatakkoord tot stand is gekomen. De burger staat van begin tot eind buitenspel en de uitslag van de verkiezingen in 2012 en 2017 legitimeert het klimaatbeleid niet.

A. Het begin: de Klimaattafels

Het klimaatakkoord is niet besluitvormend behandeld in het parlement. De verregaande plannen voor de RES zijn tot stand gekomen aan de Klimaattafels. Aan deze tafels participeerden alleen belanghebbenden die in de gewenste denkrichting opvattingen hebben. Burgers zijn volledig buiten beeld gebleven. Het ging om een selectie van partijen, die (bijvoorbeeld) aan de Klimaattafel Elektriciteit een groot eigenbelang hadden, en nog steeds hebben, bij de subsidies voor de bouw van windparken.

Dit beeld wordt versterkt door de volgende concrete voorbeelden:

Voorbeeld 1 van buitenspel blijven burgers:

De 33 kritische partijen ten aanzien van windenergie, die zich hebben aangemeld voor deze Klimaattafel in februari 2018, verenigd onder de naam NederWind, werden geweigerd zonder opgave van redenen. Dit terwijl zij een alternatief plan zouden presenteren dat precies aan de doelstellingen voldeed.

Voorbeeld 2 van buitenspel blijven burgers:

Gesteld kan worden dat de RES een afhankelijkheidsrelatie heeft met het omgevingsbeleid. In mei 2019 heeft een publieksconsultatie plaatsgevonden over de Nationale Omgevingsvisie en PlanMer. De publiciteit daarover was heel beperkt. De resultaten gaven geen beeld van enig draagvlak en kunnen zeker niet als representatief worden gezien. Deze publieksconsultatie was uitgezet in de vorm van een enquête, bevatte suggestieve en complexe vragen die behoorlijke voorkennis vereisten welke de gemiddelde burger niet heeft.

Voorbeeld 3 van buitenspel blijven burgers:

Op 25 december 2020 is aangekondigd dat een internetconsultatie plaatsvindt over de Klimaatwet. De publicatie erover is beperkt en de link ernaar staat goed verborgen op internet. Bovendien in een tijd dat de meeste mensen vakantie of reces hebben. Reacties konden binnen

een maand ingediend worden. Het voorstel is om een wet aan te nemen zodat de klimaatcrisis als werkelijke crisis behandeld gaat worden. Naar analogie van de coronawet kunnen burgers verregaande beperkingen opgelegd worden met de klimaatwet in de hand.

Voorgaande argumentatie ook in deze: een en ander is niet gedekt door de uitslag van de verkiezingen en de meeste burgers hebben geen voorkennis om op deze materie te reageren. Waarbij men zich kan afvragen of hier werkelijk sprake van een crisis is. De definitie van een crisis (meervoud: crises) is namelijk een zware noodsituatie waarbij het functioneren van een stelsel (van welke aard dan ook) ernstig verstoord raakt. Met als voorbeelden natuurrampen (de Watersnoodramp), explosies en grote branden (de Vuurwerkrampe), transportongevallen (de Bijlmerrampe), rellen en ongeregelde heden (tijdens de kroning van Beatrix), terrorisme en gijzelingen (Molukse treinkaping) en economische crises (kredietcrisis).

Deze voorbeelden laten zien dat de burger geen vroegtijdige inspraak heeft op het moment dat alle opties nog open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden. Het Verdrag van Aarhus wordt vanaf het begin genegeerd. Illustratief is het nieuwsbericht waarin de woordvoerder van EZ zegt, dat we nu nog in de fase van de plan- en visievorming zijn en dat participatie pas belangrijk is in de projectfase. We weten allemaal dat participatie in die fase zinloos is. Dan zijn de kaarten al geschud. Juist in de eerdere fase van plan- en visievorming kan het publiek nog een doeltreffende inbreng zoals het Verdrag van Aarhus beoogd hebben.

Daarbij kan eveneens gesteld worden dat niet of niet volledig is gehandeld conform *Artikel 8, lid 1 en 2 Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB)*:

1. *Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.*
2. *Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.*

Binnen de kringen van NP RES en de betrokken overheden> gemeenten, provincies en Waterschappen is erkend dat er richting de burgers onvoldoende over de RES is gecommuniceerd. Om dit te repareren is door het ministerie van EZK extra budget beschikbaar gesteld voor de communicatie richting burgers. Dit heeft er toe geleid dat op zaterdag 1 mei 2021 door de Rijksoverheid een paginagrote advertentie 'Ruimte voor nieuwe energie. Niet makkelijk wel nodig' met verwijzing naar de website: iedereendoetwat.nl/res afzender: 'Iedereen doet wat' in de dagbladen is geplaatst.

B. Aarhus: de burger

De burger heeft geen wezenlijke invloed op de ruimtelijke planvorming en het ruimtelijk beleid dat in de Omgevingsvisie en in de RES 1.0 wordt voorgenomen (in strijd met Verdrag van Aarhus). Het verdrag van Aarhus bepaalt dat om recht te kunnen doen gelden en deze plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter betreffende milieuaangelegenheden moeten hebben. In dit verband is erkennend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen.

Het Verdrag van Aarhus bepaalt ook:

- reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij moeten van alle consequenties op de hoog- te gesteld worden. De informatie moet actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar.

- de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Voorbeeld 4 van buitenspel blijven burgers:

In het hele land vindt ten aanzien van de concept-RES en RES 1.0 sturende participatie plaats. Burgers hebben geen bijstand gekregen om hun rechten uit te oefenen, slechts worden ze aan de hand geleid naar een gewenste uitkomst. Zo konden burgers in de meeste zo niet alle gemeentes een online enquête invullen, maar de vragen gingen in de richting van de opzet en invulling van de RES. De keuzes lagen vast en alle vragen zijn gericht op de plaatsing van zonneparken op land: ben je voor kleine of grote windmolens, wil je zonneparken aan de rand van een dorp of midden in een weiland, moeten grote windmolens in het Groene Hart of langs infrastructuur. Alle vormen van voorlichting zijn op deze wijze ingericht, een NEE op de plannen was niet mogelijk of een denkrichting die een andere kant op gaat dan de RES.

Burgers mogen wel beroep aantekenen als de plannen concreet worden uitgewerkt in een bestemmingsplan/ omgevingsplan. Dat is een latere fase, waarbij de Rijksstructuurvisie (zie volgende paragraaf) door de Raad van State als toetsingskader wordt gehanteerd. Behoudens vormfouten maken burgers die volgens de regels beroep aantekenen daardoor geen enkele kans. Dit is in strijd met het Verdrag van Aarhus.

C. Burgerberaad en Gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land

Het burgerberaad en burgerconventie Klimaatcrisis

Inmiddels is in grote lagen van de bevolking plus bestuur doorgedrongen dat burgers ruimschoots zijn gepasseerd bij de totstandkoming van de RES 1.0 en rijzen de actiegroepen als paddenstoelen uit de grond. Mensen zien hun leefomgevingen bedreigd door reusachtige windturbines en weilanden vol zonneparken. Veel burgers hadden tot dan toe geen beeld van de RES en ook nu nog is de informatie over het proces ondoorzichtig en moeilijk te vinden. Dit geldt net zo goed voor vele gemeenteraden en zelfs voor Provinciale Staten. Veel raadsleden, maar ook statenleden tasten in het duister en de organisatie wordt in opdracht van de Colleges, overgelaten aan externe ingehuurde of aangenomen projectleiders. Nu lijkt de oplossing in zicht door het instellen van burgerpanels, een initiatief van het CDA met de verkiezingen nabij, waarin 150 door loting aangewezen burgers gaan adviseren over haalbare en betaalbare oplossingen om de doelen van het klimaatakkoord te realiseren. Zo is de politiek ingedekt want er is 'draagvlak'. In het voorstel tot wijziging klimaatwet 1.5 wordt eenzelfde initiatief beschreven maar heet het burgerconventie. De Tweede Kamer heeft inmiddels via de aangenomen motie Mulder c.s. de regering verzocht "een overzicht voor te bereiden waarin de mogelijkheden van burgerpanels met de voor- en nadelen en de ervaringen in Nederland en in het buitenland worden beschreven".

Een aantal vragen rijzen: hoe kunnen 150 mensen representatief zijn voor de Nederlandse bevolking, wat is de juridische en politieke waarde van de adviezen (als ze niet in het verlengde van de RES liggen kan een en ander genegeerd), wie bepaalt de agenda van het burgerpanel (die agenda zal in het verlengde van de RES liggen, wat op voorhand al voor problemen zal zorgen, kernenergie en niet-van-het-gas-af zijn geen optie), wat te doen met regio's die door loting niet in het burgerpanel zitten, wat te doen met minder mondige achterbannen die nu ook genegeerd zijn (de praktijk zal zijn, zoals altijd, dat mondige en goed opgeleide burgers deelnemen, ondanks loting, want mensen kunnen weigeren deel te nemen) etc.

Burgerpanels zijn een fopspeen gebleken, net zoals alle participatierondes mosterd na de maaltijd zijn, en dat zal zo blijven. De RES is vanaf de start zo opgesteld dat burgers achter blijven lopen en dit is niet te repareren. Hiermee wordt niet voldaan aan het Verdrag van Aarhus.

Gedragscode

Ook de recent getekende gedragscode acceptatie en participatie windenergie op land opgesteld en ondertekend door Greenpeace, Milieudefensie, NWEA, Natuur & Milieu, de Natuur- en Milieufederaties, de NLVOW en EnergieSamen, gaat hier niet aan helpen. Hierin wordt gesproken over het zo vroeg mogelijk betrekken van belanghebbenden, maar dit stadium is al voorbij zoals we op verschillende plaatsen in deze position paper beschrijven. Naast regulier communicatie vastgelegd in een participatieplan gaat het om financiële participatie, hetgeen een verplicht onderdeel van de RES is (beiden worden in de vorm van op te richten energiecorporaties gestalte gegeven).

Onderzoek onder een groot aantal windparken heeft laten zien dat burgers niets meekrijgen van financiële participatie. Daarbij is het de vraag of dit doekje voor het bloeden compensatie kan bieden voor de gezondheidsproblemen en overlast die inherent zijn aan dit soort grote industriële installaties. De compensatie heeft tot gevolg dat mensen hierover nooit meer kunnen klagen, de parken hangen dan als een molensteen om hun nek. Ten overvloede herhalen we hier dat omwonenden die met dergelijke megalomane plannen worden geconfronteerd, recht hebben op een NEE, minimaal door een referendum. Een burgerpanel van 150 mensen mag nooit iets te zeggen hebben over alle gebieden in Nederland, dit is een ondoordachte noodgreep. Er is hier geen sprake van doeltreffende inspraak zoals bedoeld in het Verdrag van Aarhus.

D. Aarhus: de gemeenteraad

Gemeenten en gemeenteraden ontberen de beslissruimte die het Europees Handvest betreffende de Lokale Autonomie voorschrijft. Op grond van de Rijkscoördinatieregeling heeft het rijk doorzettingsmacht bij ruimtelijke plannen. Daarbij wordt wel beschermd met een nationaal belang. Een dergelijk nationaal belang hoeft echter nauwelijks behoorlijk te worden onderbouwd. Controles en afwegingen ontbreken (in tegenstelling tot de situatie bij voorheen de zgn. planologische kernbeslissing). Er ligt geen besluit van het parlement ten grondslag aan een nationaal belang. Ook daar staan de volksvertegenwoordigers in essentie buiten spel. De Rijkscoördinatieregeling is in veel gevallen van rechtswege van toepassing, dat houdt in 'automatisch van toepassing'. Dat is o.a. geregeld in de Elektriciteitswet, Gaswet, Mijnwet, Tracéwet, Waterwet, Wet ruimtelijk ordening (WRO).

De WRO regelt dat met betrekking tot rijksstructuurvisies slechts zienswijzen kunnen worden ingediend, maar dat geen beroep kan worden ingesteld. Zogenaamd omdat rijksstructuurvisies slechts de overheid binden die de structuurvisie opstelt. Echter, als gevolg van de doorzettingsmacht van het rijk bevatten rijksstructuurvisies bindende beslissingen waartegen geen beroep open staat voor burgers en gemeenten. De Crisis- en Herstelwet verbiedt gemeenten om beroep aan te tekenen tegen structuurvisies van zogenaamde 'hogere' overheden. Die 'hogere' overheden overleggen in de regel niet met gemeenten over de plannen voor het grondgebied van die gemeenten, ze kunnen die plannen immers doordrukken. De lokale autonomie van gemeenten wordt door de doorzettingsmacht van de Rijkscoördinatieregeling en de Crisis- en Herstelwet ernstig aangetast. Dit is in strijd met het Europees Handvest Lokale Autonomie (door Nederland en de EU geratificeerd).

Het huidige ruimtelijk- en energiebeleid heeft er, met de toepassing van de Crisis- en Herstelwet en de Rijks - (en provinciale) coördinatieregeling toe geleid dat grootschalige windmolenparken

door het rijk, tegen de wil van de burgers en gemeenten en zonder overleg met en besluitvorming door gemeenteraden zijn doorgedrukt. Het rijk krijgt hierbij hulp van de provincie en door het rijk mede gesubsidieerde organisaties zoals IPO, VNG en Unie van Waterschappen. Deze democratische tekortkomingen zijn schadelijk voor onze democratie, de lokale autonomie en ze ondergraven het draagvlak voor het energie- en klimaatbeleid.

Het hierboven geformuleerde gaat over een top-down benadering, terwijl de RES als een bottom-up format gepresenteerd wordt. Echter, in het Klimaatakkoord zijn de colleges tot bevoegd gezag verklaard en staan de gemeenteraden tot aan het moment van formele besluitvorming buitenspel. Door dit besluit geeft het format van de RES de gemeenteraden en burgers geen mogelijkheid om binnen het kader van de zgn. “algemene beginselen van behoorlijk bestuur” te beoordelen of de opgave haalbaar is binnen een voor de gemeente acceptabel budget, en of de eindsituatie acceptabel en betaalbaar zal zijn voor haar burgers.

E. Afhankelijkheidsrelatie RES 1.0 en omgevingsbeleid

De dwingende sturing vanuit het Rijk aan de decentrale overheden om middels de RES van onderop te komen met een aanbod zonne- en windenergie volgens een strak tijdschema zorgt ervoor dat het genomen statenbesluit in strijd is met artikel 3.4 van de AWB. De RES 1.0 is een voorbeeld hoe men verblind raakt door ambities om het Klimaatakkoord te halen en daardoor geen oog meer heeft voor de gevolgen van onze burgers. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Het besluit raakt niet alleen alle burgers in Nederland maar gelet op het Verdrag van Aarhus ook de toestand van de menselijke gezondheid en veiligheid, de menselijke levensomstandigheden, cultureel waardevolle gebieden en bouwwerken, voor zover deze worden of kunnen worden aangetast door de toestand van de elementen van het milieu of, via deze elementen, door de factoren, activiteiten of maatregelen zijnde factoren, zoals stoffen, energie, geluid en straling, en activiteiten of maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, milieuakkoorden, beleid, wetgeving, plannen en programma's die de elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten binnen het toepassingsgebied van het voorgaande onderdeel a. En kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt in milieubesluitvorming.

De RES 1.0 gaat hier slechts op hoofdlijnen deels op in waardoor de reikwijdte van de gevolgen van dit besluit tot vaststelling niet zijn te overzien en derhalve ook niet zijn meegenomen in het besluit. Hierdoor is onbekend of de nadelige gevolgen voor een of meer belanghebbenden van dit besluit onevenredig in verhouding zijn tot de met het besluit te dienen doelen (art. 3.4, lid 2 AWB).

Integrale afweging landschap ontbreekt

De omvang van de landschapsschade blijft in de RES 1.0 onduidelijk voor de burgers van de regio, er dreigt nu versnipperd beleid. Daardoor wordt bestuurders de mogelijkheid onthouden om de RES 1.0 te beoordelen op maatschappelijke acceptatie en op concrete milieueffecten. Onderzoek daarom de integrale visie van de Rijksadviseur voor het landschap, (Berno Strootman <https://www.collegevanrijksadviseurs.nl/adviezen-publicaties/publicatie/2019/10/17/via-parijs/>) zodat plannen met elkaar samenhangen om verrommeling van het landschap te voorkomen. De RES 1.0 besteedt geen aandacht aan het conflict van ruimte-intensieve energie en privaat eigendomsrecht onder dreiging van de Crisis- en Herstelwet.

De RES 1.0 gaat ook hier slechts op hoofdlijnen deels op in waardoor de reikwijdte van de gevolgen van dit besluit tot vaststelling niet zijn te overzien en derhalve ook hier niet zijn

meegenomen in het besluit. Hierdoor is onbekend of de nadelige gevolgen voor een of meer belanghebbenden van dit besluit onevenredig in verhouding zijn tot de met het besluit te dienen doelen (art. 3.4, lid 2 AWB).

Vrijwillige samenwerking

Daarnaast zal blijken dat de vrijwillige samenwerking met het Rijk om te komen tot een RES een wankel basis kent. Ook al lijkt het erop dat de vrijwillige samenwerking de maatstaf is (zoals genormeerd door de Wet gemeenschappelijke regelingen), het gehele ingezette proces vanuit het Rijk tot gemeenten kenmerkt zich door een sterk sturend karakter dat ook schuurt met de criteria gesteld in het verdrag van Aarhus. Net als bij eerdere samenwerkingsverbanden, de GHOR, de Veiligheidsregio en de RUD, die aanvankelijk vrijwillig waren, is de verwachting dat in geval van de RES de samenwerking ook niet vrijwillig zal blijven. De wetgever kan deze vrijblijvende samenwerking achteraf juridisch formaliseren en aanvullen door een *lex specialis*. Deze *lex specialis* zal bevoegdheden van de decentrale overheden overdragen aan de nieuwe samenwerkingsverbanden - de RES-regio's. Zoals bekend vermindert dat de sturingsmogelijkheden van volksvertegenwoordigers en bestuurders van de decentrale overheden, zeker als het Rijk ook nog dwingende normen en doelen gaat toevoegen aan de verplicht vrijwillige samenwerking. Verzet van de Raad van State en de Eerste Kamer heeft in het verleden niet geholpen.

Dwang vanuit het Rijk

Professor mr. dr. Elzinga keek, naast deze verplicht vrijwillige samenwerking, ook naar andere processen waarmee het Rijk taken bij decentrale overheden heeft neergelegd: er blijkt sprake te zijn van verplichte vrijwilligheid en zeker niet van vrijblijvendheid. Dit uit zich in het dreigen met ministeriële aanwijzingen indien bepaald decentrale overheden weigeren vrijwillig mee te werken op de wijze waarop het Rijk dat heeft bepaald.

Zijn conclusie: 'Op het regionale niveau functioneren geen bestuurlijke organen die direct democratisch gelegitimeerd zijn en dat impliceert dat deze constructie voor vakdepartementen interessant is. In naam blijft er een koppeling aan gemeente, provincie en waterschap, in de praktijk is er een hoge mate van nationale sturing. Het Rijk zal proberen EU-boetes door te zetten naar gemeenten, andere decentrale overheden en gemeenschappelijke regelingen. Hierdoor is een democratische tekortkoming gerealiseerd die zijn weerga niet kent.

Crisis- en Herstelwet (CHW) vervalt in 2021

De Crisis- en Herstelwet (CHW) vervalt in 2021 en wordt onderdeel van de nieuwe Omgevingswet. De recent gewijzigde CHW kent een aantal stappen, zoals het opstellen van een structuurvisie waarmee allerlei (lagere) overheden moeten instemmen en die een plaatselijke MER uitsluit als ook een aantal relevante wetgevingen omzeilt (zoals de wet geluidhinder, warmtewet en wet lucht-verontreiniging). Ook kunnen projectontwikkelaars om verkorte procedures verzoeken en dat is mogelijk omdat door de wijzigingen in de CHW projecten versneld, maar bijvoorbeeld over een langere looptijd, uitgevoerd kunnen worden.

Nog meer voorbeelden van burgers buiten spel

De CHW biedt mogelijkheden om burgers en decentrale overheden buitenspel te zetten, ik noem twee voorbeelden, waarbij in de eerste een gemeente buitenspel is gezet en in het tweede voorbeeld burgers de dupe kunnen worden:

1. De Raad van State heeft de beroepen van de gemeentebesturen van Urk en Lemsterland tegen het

‘Windenergie langs de dijken van de Noordoostpolder’ niet ontvankelijk verklaard. Het plan valt onder de CHW. Daarom hadden de gemeenten Urk en Lemsterland niet de mogelijkheid om beroep in te stellen tegen het Rijksinpassingsplan en de vergunning.

2. Inzake de Warmtevisie kan een Nederlandse woningeigenaar, die al op aardgas is aangesloten op grond van de Gaswet zijn aansluiting behouden. Alleen voor nieuwbouw wordt sinds 1 juli 2018 een uitzondering gemaakt. Dit gasrecht zal op termijn worden vervangen door een ‘warmterecht’, maar dat moet eerst nog door de Tweede en Eerste Kamer worden bekrachtigd. De gewijzigde CHW biedt gemeentes de mogelijkheid om bij wijze van experiment af te wijken van de Gaswet, waardoor gasaansluitingen in een bepaald gebied verplicht kunnen worden afgekoppeld. Daar is een wijziging van het Besluit uitvoering Crisis- en Herstelwet voor nodig. Dat traject vergt wel de nodige tijd omdat het ontwerpbesluit ook nog moet worden voorgelegd aan de beide Kamers en aan de Afdeling advisering van de Raad van State. De onsympathieke term ‘gasklevers’ om burgers te duiden die niet de wens hebben om van het gas af te gaan heeft inmiddels zijn intrede gedaan. Er zijn meer voorbeelden waarbij de Crisis- en Herstelwet en ook de Rijks- (en provinciale) coördinatieregeling (een aanwijzing door de minister) gebruikt zijn om grootschalige windparken door het Rijk, tegen de wil van de burgers en gemeenten en zonder overleg met en besluitvorming door gemeenteraden door te drukken. Zoals bij de Veenkoloniën. Het Rijk krijgt hierbij hulp, zoals hiervoor al aangegeven, van de provincie en door het Rijk mede gesubsidieerde organisaties zoals IPO, VNG en Unie van Waterschappen.

Democratische tekortkoming Klimaatakkoord

Alle dwingende sturing is des te meer opmerkelijk aangezien het Klimaatakkoord niet besluitvormend door het parlement is behandeld, noch akkoord is bevonden door Milieudefensie, FNV en Greenpeace. Deze democratische tekortkomingen zijn schadelijk voor onze democratie, de lokale autonomie en ze ondergraven het draagvlak voor het energie- en klimaatbeleid.

Zie ook hier, gelijkend aan de toeslagenaffaire, een overheid die geen aandacht heeft voor de positie van haar burgers en het gebrek aan rechtsbescherming. Een gang naar de Raad van State heeft tot nog toe weinig voor burgers opgeleverd wanneer hun leefomgeving ernstig wordt aangetast door plannen voor windturbine- of zonneparken. Echter, steeds duidelijker is dat de daarbij behorende wetten en regels niet meer getoetst worden op deugdelijkheid voor de uitvoering. De Raad van State toetst de wetten slechts om te onderzoeken of het bestuursorgaan deze juist heeft toegepast. Een groter debacle ligt voor de politiek en overheid op de plank.

INTERESSANTE UITSPRAAK

Marcel Boogers, bestuurskundige aan de Universiteit van Twente, is zeer kritisch over de manier waarop de RES'en, de ingrijpendste ruimtelijke plannen sinds jaren, tot stand zijn gekomen. Hij hekelt de constructie waarbij gemeenten, provincies en waterschappen samen energieregio's vormen. 'In gewoon regionaal bestuur is het duidelijk wie welke rol heeft, wie verantwoordelijkheid moet afleggen aan wie. In deze regio's niet. Er is voor deze manier van besturen geen wettelijke basis. De procedure staat alleen in het Energieakkoord beschreven.' Er is geen bestuurslaag aan te wijzen die de verantwoordelijkheid heeft, en dus is niet duidelijk 'wie het de burger gaat uitleggen' dat die windmolen in zijn achtertuin komt. Dit is wel een risico voor de democratische rechtsstaat. Het is voor niemand te achterhalen hoe de besluitvorming tot stand is gekomen. Zie: <https://www.Volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/waar-precies-komen-straks-de-windmolens-en-zonneparken-voor-de-energietransitie-bca6d98e/>

Samenvatting Verdrag van Aarhus

Verdrag van Aarhus

Het verdrag van Aarhus bepaalt dat om recht te kunnen doen gelden en deze plicht te kunnen vervullen, burgers toegang tot informatie, recht op inspraak in de besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden moeten hebben. In dit verband is erkend dat burgers bijstand nodig kunnen hebben om hun rechten uit te oefenen. Het Verdrag van Aarhus bepaalt ook:

- reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij moeten van alle consequenties op de hoogte gesteld worden. De informatie moet actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar.
- de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Burgerparticipatieproces

Aan burgers is onvoldoende ruimte gegeven om te participeren in het proces dat de RES 1.0 moet ondersteunen. Zij hebben onvoldoende gebruik kunnen maken van hun recht van inspraak op de besluitvorming, in plaats daarvan is gebruik gemaakt van een enquête met sturende vragen en slechts uitleg over de plannen. De avonden gehouden ten aanzien van de ontwikkeling van de Warmtevisie zijn niet anders verlopen. Ook daar is opgemerkt dat er te sturend werd opgetreden naar een oplossing in de vorm van warmtenetten en geothermie.

Voorafgaand aan het *proces burgerparticipatie* is onvoldoende aandacht besteed aan reële invloed, zeggenschap van het eerste moment planproces (ook voorstadium) op basis van volledige en volwaardige informatie aan de burger. Zij zijn onvoldoende van alle consequenties op de hoogte gesteld. De informatie moet daarbij actueel zijn, nauwkeurig en vergelijkbaar. In het geval van het RES 1.0 is alleen uitgegaan van het willen plaatsen van wind- en zonneparken.

Informeren over alle consequenties

In de RES 1.0 is onvoldoende aandacht besteed aan alle consequenties die dit concept-aanbod heeft op de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten.

Voldoet niet aan artikel 3.4 AWB

Het genomen Statenbesluit is in strijd met artikel 3.4 van de AWB. De RES 1.0 is een voorbeeld hoe men verblind raakt door ambities om het Klimaatakkoord te halen en daardoor geen oog meer heeft voor de gevolgen van onze inwoners. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Conclusie

De RES 1.0 voldoet niet aan het Verdrag van Aarhus waar het vroegtijdige inspraak betreft, wanneer alle opties open zijn en doeltreffende inspraak kan plaatsvinden. Er heeft onvoldoende, enkel zwaar sturende burgerparticipatie plaatsgevonden naar een gewenst resultaat.

De RES 1.0 is in strijd met artikel 3.4 en 3.9 AWB. De bij het besluit rechtstreeks betrokken belangen zijn onvoldoende afgewogen en de nadelige gevolgen van het besluit zijn onevenredig in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

Nu de uit de RES voortvloeiende uitvoeringsplannen meer onder de aandacht komen van de burgers neemt het verzet en de ontgoocheling onder burgers daarover toe. Zij herkennen zich niet in het resultaat.

Het thans doorlopen proces om te komen tot de RES 1.0 voldoet niet aan het gestelde in artikel 8 WOB. Er is onvoldoende informatie uit eigen beweging verstrekt op het moment dat dit in het belang is van een goede democratische bestuursvoering.

2. Schenden EU richtlijnen door ontbreken MER

2.1.1. EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU

Ook breng ik u onder de aandacht de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en hierboven reeds opgenomen het verdrag van Aarhus, welke handelen over respectievelijk de onderzoekplicht vooraf en verplichte burgerparticipatie in een vroegtijdig stadium en de hierop betrekking hebbende uitspraak van 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de EU.

Deze worden allemaal met voeten getreden binnen het programma RES hetgeen niet toegestaan is. Nu u er mee bekend bent vraag ik u uw verantwoordelijkheid te nemen vanuit uw rol en betrokkenheid binnen het RES programma. Sterker nog dit moet. Ik licht dit nader toe:

- De RES (zo ook concept-RES en de RES 1.0) is een programma (in het kader van vorenstaande richtlijnen en verdrag);
- Het feit dat dit programma (nog) geen wettelijke basis heeft en tot stand komt door (vooralsnog) informele, onverplichte samenwerking tussen decentrale overheden, maar dit geen verschil maakt voor het Verdrag van Aarhus en daarmee de RES een programma doet zijn in de zin van dit verdrag;
- De betrokken overheden door 'hun' (concept-RES, deze RES 1.0 en uiteindelijk definitieve versie van de) RES vast te stellen, zich ook committeren aan de uitvoering ervan en dat voor de uitoefening van hun wettelijke bevoegdheden (vaststellen omgevingsvisie, omgevingsplan, instrumenten omgevingswet etc.) de RES dan leidend zal zijn;
- De verplichtingen van het Verdrag van Aarhus zijn opgenomen in het Unierecht en dat Nederland (Apeldoorn) ook partij is bij dit verdrag;
- Informatie conform het Verdrag van Aarhus actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar moet zijn, daar waar in de concept-RES en RES 1.0 alleen is uitgegaan van het willen plaatsen van wind- en zonneparken;
- In de concept-RES en RES 1.0 onvoldoende aandacht, eigenlijk geen aandacht is besteed aan alle consequenties die dit concept-aanbod heeft op zoals het Verdrag van Aarhus stelt: de toestand van de gezondheid en veiligheid van de mens, met inbegrip van de verontreiniging van de voedselketen, indien van toepassing, de levensomstandigheden van de mens, waardevolle cultuurgebieden en bouwwerken, voor zover zij worden of kunnen worden aangetast door de bedoelde toestand van elementen van het milieu of, via deze elementen, door de bedoelde factoren, maatregelen of activiteiten;
- Het nalaten van de participatieplicht handelen in strijd met het verdrag en de richtlijn van de EU oplevert;
- De SMB richtlijn van de EU voorschrijft dat aan het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling een gedegen effectenonderzoek ten grondslag moet liggen waarvoor deze richtlijn criteria geeft;
- Het nalaten daarvan handelen in strijd met het Unierecht oplevert, welke doorwerkt in de (instrumenten voor) de omgevingswet, inpassingsplannen, bestemmingsplannen en vernietigbare, c.q. nietige omgevingsvergunningen tot gevolg heeft;
- Dit alles betekend dat het beginsel van Unietrouw een grondbeginsel is van de EU waartoe op grond van het EU verdrag het college, de gemeenteraad, de burgemeester en statenleden ieder voor zich toe verplicht zijn deze toe passen en te handelen in overeenstemming met het Unierecht.

De besluitvormingsprocessen in de energietransitie hadden moeten plaatsvinden naar EU recht. De Nederlandse overheden, zo ook u hebben nagelaten de SMB richtlijn van de EU inzake voorafgaand onderzoek - dus vooraf aan het activiteitenbesluit - en volwaardige burgerparticipatie vooraf aan de besluitvorming uit te voeren. Nu er een EU arrest is dat zich

hierover helder uitspreekt komt ook expliciet (echter niet alleen) de rol van de burgemeester in beeld om dat te herstellen.

De burgemeester komt immers een bijzondere verantwoordelijkheid toe dat besluitvormingsprocessen juridisch in orde zijn. En dat er behoorlijk wordt bestuurd. En dat (170 lid 1 onder c Gemeentewet) de burgerparticipatie kwaliteit heeft.

De burgemeester heeft daardoor ook een taak en plicht het EU beginsel van Unietrouw in praktijk te brengen.

Over Unietrouw, gelet op het in artikel 4, lid 3, van het Verdrag betreffende de Europese Unie neergelegde beginsel van de loyale samenwerking (zie het arrest EU arrest van 25 juni 2020, paragraaf 83) is het college en de burgemeester - als in deze de bevoegde nationale autoriteit - verplicht om alle noodzakelijke maatregelen te treffen om het verzuim van een milieubeoordeling voorafgaand aan het vaststellen van het Activiteitenbesluit te herstellen. Dit houdt concreet in:

1. Dat de onderdelen van het Inpassingsplan die verwijzen naar, dan wel gebaseerd zijn op, het Activiteitenbesluit, in het bijzonder als ze betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid, niet rechtsgeldig zijn en derhalve buiten toepassing moeten blijven, en
2. Dat het college voor wat betreft diezelfde onderdelen, in het bijzonder als ze betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid, pas nieuwe vergunningen kunt verlenen, indien deze zijn gebaseerd op een Activiteitenbesluit dat anders dan het huidige Besluit, wel in overeenstemming met de SMB-richtlijn is vastgesteld.

Conclusie

Ik stel mij op het standpunt dat het college van B&W, in het bijzonder de burgemeester en uiteindelijk de gemeenteraad en de provincie met de concept-RES en de RES 1.0 handelt in strijd met De EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus. Ik stel mij op het standpunt dat u alleen hierom het proces van de RES 1.0 per direct dient te stoppen, de concept-RES dient te vernietigen en het proces opnieuw dient op te starten in lijn met alle wet- en regelgeving, zo ook De EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus.

Ik wijs u er ook op dat het Hof van Justitie van de Europese Unie te Luxemburg op 25 juni 2020 in de zaak Aalter en Nevele (ECLI:EU:2020:503) opnieuw en verstrekkender heeft uitgemaakt dat plannen en programma's (waaronder windturbines) met aanzienlijke milieugevolgen op straffe van nietigheid vooraf plan-MER getoetst dienen te worden. U heeft ook hierin niet voorzien in de RES 1.0.

2.1.2 RES : M.E.R plichtig en ontbreekt

Een plan-MER is strategisch van aard en wordt opgesteld voor structuurvisies en ruimtelijke plannen. In een plan-MER staat de vraag centraal 'waarom deze activiteiten op deze locatie?' en worden verschillende alternatieve locaties tegen elkaar afgezet. Bij structuurvisies is een plan-MER verplicht. De RES verschilt niet veel van een structuurvisie, immers er worden locaties voor wind - en zonne-energie en locaties voor geothermie aangewezen als zoeklocaties dan wel als potentieel ontwikkelingsgebied daarvoor of locaties uitgesloten. Een plan-MER ontbreekt bij de RES 1.0.

Daarbij heeft het Hof zich uitgesproken over de uitlegging van de SMB-richtlijn 2001/42 betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's in Vlaanderen. Dit arrest sluit naadloos aan op de conclusie in deze zaak van advocaat-generaal M. Campos Sánchez-Bordona bij het Hof van 3 maart 2020 (HvJ EU, 03-03-2020, nr C-24/19, ECLI:EU:C:2020:143). Het Hof heeft in deze uitspraak belangrijke verduidelijkingen verstrekt over de maatregelen waarvoor de bij deze richtlijn voorgeschreven

beoordeling moet worden uitgevoerd en over de gevolgen van het ontbreken van die beoordeling, dit mede gericht op de bescherming van de gezondheid van de mens. Inmiddels is deze 'draai om de oren' van bestuurders reden dat deze kwestie tot op minister-niveau prioriteit krijgt.

Samengevat: als u een vergunning afgeeft of minimaal hieraan uw medewerking verleent in welke vorm dan ook - wat u fanatiek van plan bent - tot het plaatsen van een windturbine of windturbines en u niet vooraf - op Europese voorschriften vereiste wijze - onderzocht heeft of de windturbines concreet schade veroorzaken aan de gezondheid van de aldaar wonende bewoners (binnen de bovengenoemde straal van tenminste 10 maal de tiphoogte), dan is een eventueel afgegeven omgevingsvergunning voor de bouw van zo'n windturbine onrechtmatig afgegeven en bent u mede aansprakelijk, omdat u medewerking heeft verleend aan de betreffende plaatsing.

De vigerende jurisprudentie van de Raad van State op dit punt - met name kenbaar uit onderdeel 29 en volgende (inzake D'Oultremont - zie ECLI:NL:RVS:2019:1064) is daarmee definitief in een ander daglicht komen te staan. De SMB-richtlijn ziet op plannen en programma's, alsook de wijzigingen daarvan, die door een instantie van een lidstaat worden opgesteld of vastgesteld, voor zover zij door wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen zijn voorgeschreven. Het bereik daarvan dient ruim te worden uitgelegd. Hier te lande hebben wij het op het punt van windturbines dan met name over de normen, kaders en voorschriften uit de Activiteitenregeling en het Activiteitenbesluit, alsmede besluiten die hieraan ten grondslag liggen of op enig moment ten grondslag kunnen komen te liggen in bijvoorbeeld de omgevingswet.

De richtlijn stelt bovendien de verplichting om een bepaald plan of programma voorafgaand - bij de voorbereiding en vóór de vaststelling - aan de toepassing daarvan aan een uitgebreide en gedegen milieubeoordeling (inclusief gezondheidsschade) te onderwerpen, afhankelijk van de voorwaarde dat het gaat om een plan of programma dat aanzienlijke milieueffecten kan hebben. De richtlijn beoogt een hoog milieubeschermingsniveau te waarborgen en de kwaliteit van het milieu te verbeteren. Dat volgt ook uit Verdragen en uit artikel 37 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie. Dat is bovendien in overeenstemming met de internationale verbintenissen van de Unie (zoals Espoo van 26 februari 1991).

De omstandigheid dat een nationale handeling een zeker niveau van abstractie vertoont en een doel van transformatie van een geografische zone nastreeft, vormt een illustratie van haar programmatische of planificatieve dimensie en verhindert niet dat zij valt onder het begrip 'plannen en programma's'.

Voor de vraag of bedoelde handeling of handelingen het kader vormen voor toekomstige vergunningen voor projecten verwijst het Hof naar elke handeling die, door vaststelling op de betrokken sector toepasselijke regels en controleprocedures, een (kwalitatief) groot pakket criteria en modaliteiten vaststelt voor de goedkeuring en de uitvoering van één of meerdere projecten die aanzienlijke gevolgen voor het milieu kunnen hebben, zoals slagschaduw, veiligheidsvoorschriften en geluidsemissies. Dat is hier te lande niet anders. De projecten die vallen onder onze nationale regelgeving hebben ook onmiskenbaar gevolgen voor het milieu. De woordgroep '(...) die het kader voor de toekenning van toekomstige vergunningen voor (...) projecten' in artikel 3 lid 2 onder a van de richtlijn bevat bovendien geen enkele verwijzing naar het nationale recht en vormt dus een autonoom Unierechtelijk begrip dat op het grondgebied van de Unie uniform moet worden uitgelegd.

Die uitleg van het Hof laat in niet mis te verstane bewoordingen bepaald weinig ruimte voor de andere eigen uitleg van de Raad van State alhier. Die uitleg van de Raad van State is dus onjuist en te beperkt. Ook de door het Hof getoetste regels bevatten immers geen (directe) koppeling

met één of meer concrete projecten. Dat is dus geen voorwaarde. De Hofuitspraken en de Europese verplichtingen dienen dan ook onverkort te worden nageleefd. De regels bevatten niet alleen beginselverplichtingen, maar hebben eveneens betrekking op en relatie met concrete projecten. Het is ook onmogelijk een project of het voornemen daartoe los te zien van de toetsing aan de hier te lande algemeen geldende regels.

2.1.3 Nog meer MER-plichtig

Het voorgaande betekent dat ook de algemene regels - zoals Activiteitenbesluit, Activiteitenregeling en zaken die onlosmakend verbonden zijn met de omgevingswet of dat op enig moment worden - MER-plichtig zijn en als dat achterwege is gelaten - wat in casu het geval is - dat alsnog zal hebben plaats te vinden. Een lidstaat moet alle noodzakelijke maatregelen treffen om het ontbreken van een MER te herstellen.

De SMB-richtlijn heeft net als de MER-richtlijn een ruime werkingssfeer die niet zomaar met nationale bepalingen ingeperkt kan worden. In het kader van uniforme toepassing van het Unierecht dient derhalve nietigverklaring of vernietiging van de verleende vergunningen plaats te vinden, ook indien blijkt dat de uitvoering van het windturbine(park)project al is gestart of al is afgerond. Die vergunningen zijn immers onwettig.

Vroeger golden alleen Nederlandse wetten. Nu wij lid van Europa zijn, gaat het anders. Europa maakt een nieuwe rechtsorde met eigen wetten en die wetten hebben voorrang op het recht van de lidstaten. Er komt steeds meer zogenaamd Unierecht en dat werkt rechtstreeks door in de Nederlandse rechtsorde. Dit Unierecht schept rechten en plichten voor Nederlandse burgers, het bindt Nederlandse overheidsorganen en het Unierecht kan in zaken die dienen voor de Nederlandse rechters worden ingeroepen.

In de hiervoor genoemde jurisprudentie is door Europa bepaald dat wanneer je een windturbine plaatst of zelfs voornemend bent de plaatsing ervan te faciliteren en voornemend bent medewerking te willen verlenen, je verplicht bent vooraf (dit geldt zowel voor de overheid als voor de betrokken investeerder) concreet te onderzoeken of omwonenden onder andere gezondheidsschade ondervinden. Nederland slaat dit hoofdstuk over.

Doe je dat onderzoek niet, dan is de vergunning maar ook overige documenten, besluiten, voornemens en al zo meer, ondeugdelijk tot stand gekomen en handel en je dus onrechtmatig als exploitant en ook degenen die op een of andere wijze medewerking hebben verleend aan de totstandkoming en exploitatie van de windturbines, waaronder u als vergunningverlener en beleidsbepaler / opsteller.

2.1.4 Burgers onvoldoende beschermd

Ik stel mij op het standpunt dat Nederland zodanige regelgeving heeft dat die geen enkele maatstaf bevat die burgers daadwerkelijk beschermt tegen hele wezenlijke gevaren, zoals gezondheidsschade. Ook rechters in Nederland kijken de andere kant uit als het gaat om de rechtsbescherming. Alleen - zo is onze stelling - dit zijn achterhoede gevechten. Meer en meer wordt duidelijk hoe gezondheid schadelijke windturbines zijn voor omwonenden en de Nederlandse overheid en rechters kunnen - gezien het Europese recht en de grote belangen in de persoonlijke levenssfeer - niet meer vrijbrieven blijven afgeven aan windturbine bouwers en exploitanten of zelfs maar hun medewerking hieraan te verlenen, hieronder ook rekenend het mogelijk maken ter plaatse middels beleid, besluiten, bestemmingsplannen en alzo meer.

Inmiddels is door DEI (Democratisch Energie Initiatief) een rapport aangeboden aan autoriteiten onder de titel "*Voorkom het windturbinesyndroom*". In het rapport wordt vastgesteld dat de overheid in Nederland stelselmatig haar voorzorgplicht (zie artikel 21 en 22 van de Grondwet) heeft verzaakt bij de planvorming en bouw van windturbineparken en aanverwante industriële

installaties. Bewust worden de EU- beschermingsrichtlijnen door de Nederlandse bestuursorganen en rechterlijke macht ontkend.

Polarisatie

In het onlangs gehouden webinar, georganiseerd door RVO, RIVM en de GGD is het wijzen op de mogelijke effecten van windturbines op de gezondheid geduid als oorzaak van een polarisatie gaande in de samenleving. Kijken we sec naar de betekenis van polarisatie betekent dit een proces waarbij de tegenstellingen tussen groepen in de samenleving sterker worden, waardoor groepen steeds meer tegenover elkaar komen te staan.

Deze polarisatie vindt zijn weg door het jarenlang negeren van dergelijke signalen en de wijze waarop met het dossier windenergie door de overheid wordt omgegaan. De oorsprong daarvan ligt grotendeels bij de Rijkscoördinatieregeling (verder te noemen RCR) en wordt in de evaluatie van deze RCR ook benoemd:

De toepassing van de RCR is eigenlijk niet nodig

Wanneer een initiatief ook zonder inzet van de RCR gerealiseerd kan worden (er is draagvlak, voldoende realisatiekracht en het is niet te complex) dan is de RCR dus eigenlijk niet nodig. Tegelijkertijd bestaat de kans dat inzet van de regeling juist contraproductieve krachten of argwaan losmaakt bij de regionale overheden.

Toepassing leidt tot vergroting van risico's

Wanneer er maatschappelijke en/of bestuurlijke discussie is over nut en noodzaak van een initiatief, dan versterkt inzet van de RCR de politisering van de kwestie. De inzet van de regeling wordt gezien als een machtsgreep van het Rijk. Wanneer vervolgens in een dergelijk gepolitiseerd veld te weinig ruimte is voor bestuurlijk overleg, afruil van belangen, politieke escalatie naar de minister (nu is er vaak meer contact met Tweede Kamerleden van de oppositie dan met de minister) en er ook nog eens wordt geopereerd volgens de bureaucratische rationaliteit, dan werkt de regeling als olie op het vuur.

Bron: AEF: Eindrapportage evaluatie RCR, 4 november 2016

Om polarisatie te depolariseren dient naar elkaar geluisterd te worden en elkaars belangen gerespecteerd te worden. Dit rapport van DEI over de medische gevolgen dient daarom als eerste aanzet mede het doel dat het voorzorgsprincipe een sterkere positie kan krijgen. Met het rapport “*Voorkom windturbine syndroom*” heeft DEI de medische informatie ten nutte van een verbeterde besluitvorming gebundeld en bruikbaar gemaakt als input voor het daadwerkelijk uitvoeren van het voorzorgsprincipe, zoals deze voor de overheid is vastgelegd in de Grondwet, internationale verdragen en EU-richtlijnen.

Wie (in dit geval geïnformeerd en dus willens en wetens) het risico neemt gezondheidsschade te veroorzaken bij zijn medemens, of u als overheid bij uw burgers, maakt zich schadelijkt. Dit is de stelling van vele juristen. Dit rapport heeft ook de functie de aanzet te geven de bewijsvoering daarvoor op een hoger niveau te brengen.

Van belang is dat het besef bij bestuursorganen (en rechtspraak) doordringt dat schade toegebracht wordt aan de volksgezondheid door het achterwege blijven van het niet volgen van de juiste EU-richtlijnen en het Verdrag van Aarhus.

Hoe ernstig de situatie is, moge ook afgeleid worden uit het feit dat zojuist door minister Bas van 't Wout van Economische Zaken en Klimaat mr. Alex Brenninkmeijer aangesteld is als voorzitter van een onafhankelijke expertcommissie. Deze commissie van negen deskundigen gaat onderzoeken hoe burgers beter bij de energietransitie betrokken kunnen worden.

Dit initiatief is een pleister op een wonde waarbij een poging wordt ondernomen het Verdrag van Aarhus alsnog te concretiseren, dat stelselmatig door Nederlandse bestuurders en rechtspraak genegeerd wordt zoals ik u reeds heb aangegeven.

Opvalt dat ook bij de Raad van State inmiddels twijfel is ontstaan omtrent haar opvattingen. Naar aanleiding van bovengenoemde uitspraak van het Hof heeft de Raad van State zeer recent aanleiding gezien om over het standpunt van het Hof expliciet vragen te stellen aan partijen in lopende bodemprocedures, met verzoek daarover uiterlijk 31 januari 2021 een vijftal vragen te beantwoorden, waarna een datum voor mondelinge behandeling zal volgen. In het licht van de vaste en steeds verder aangescherpte rechtspraak van het Europese Hof is aannemelijk dat de vaste rechtspraak van de Raad van State op dit punt niet langer houdbaar is, want rechtstreeks in strijd met het Europese recht. Reeds voor aanvang van het werk van de commissie constateert mr. Brenninkmeijer al dat burgers veel eerder bij klimaatplannen betrokken moeten worden.

Niet alleen is er sprake van een ontzettend manco aan inspraak, maar uit het rapport van DEI blijkt dat windturbines enorme gezondheidsschade kunnen veroorzaken als gevolg van infrasonen trillingen (dus beneden 20 Hz). Het blijkt dat deze trillingen een individu (voor gevaar) waarschuwen zonder dat hij zich daarvan scherp bewust is. Zij worden onbewust vertaald als alarmsignalen. Als het lichaam continu aan deze trillingen wordt blootgesteld - en zeker als dit signaal voortdurend wisselt, zoals bij windturbines door veranderende windsterkte, windrichting en resonantie - slaat het lichaam continu onbewust alarm. Zo zorgen deze trillingen voor een chronische stressreactie. Dit effect en deze reacties in het lichaam treden vooral op bij langdurige blootstelling aan laagfrequente geluidsgolven. In het rapport wordt verwezen naar allerlei medisch onderzoek ter zake.

U wordt verzocht kennis te nemen van dit onderzoek en onverkort te verwerken in uw beleid, zoekgebieden, de RES of andere door u op te stellen normkaders. Het rapport '*Voorkom windturbinesyndroom*' is als bijlage bij dit bezwaar toegevoegd.

Nederlandse bestuurders en politiek gedragen zich inzake het plaatsen van windturbines in stedelijke gebieden als promotors van het roken in de 50'er jaren; omdat het zo goed voor de gezondheid was totdat dr. Lenze Meinsma er op wees hoe gevaarlijk roken voor de gezondheid was.

Al verschillende keren heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie uitgesproken dat wanneer men beoogt - in eigen woorden - een windturbine te plaatsen of daar zelfs premature planvorming voor heeft, maakt of vaststelt of voornemens is vast te stellen, de SMB-richtlijn gevolgd moet worden. Dit betekent dat er eerst een plan-MER moet plaatsvinden.

Doel van de plan-MER is om plannemakers te dwingen om al in een vroegtijdig stadium van de planvorming na te denken over de milieugevolgen en deze mee te nemen bij het maken van strategische keuzen. Dat is dus niet pas bij een aanvraag omgevingsvergunning maar ver, ver daarvoor! Ik stel mij op het standpunt dat dit bij de concept-RES reeds had gemoeten maar nu zeker bij de RES 1.0, u heeft dit verzaakt.

In Nederland is van toepassing het Activiteitenbesluit en de Activiteitenregeling. De normen in deze regeling voldoen niet aan de Europese SMB-richtlijn. Het Hof van Justitie van Europa heeft meerdere malen uitgesproken dat minimaal aan de SMB-richtlijn voldaan moet worden in de Europese staten. Onderdeel van de plan-MER is dat eerst concreet onderzoek gedaan wordt naar het milieueffect van een windturbine, maar ook onderzoek naar gezondheidsrisico's. Op dit moment worden deze Europese normen en verplichtingen in Nederland geheel genegeerd. U heeft ook deze Europese normen en verplichtingen compleet genegeerd bij het opstellen van de RES 1.0. Nu stellen bestuursorganen, zoals uw College, beleid, potentiekaarten, zoekgebieden,

RES-sen en wat meer zij op en uiteindelijk vast, zonder dit onderzoek uit te voeren. Daarnaast wenst u ook mee te werken aan een vergunning zonder dit onderzoek te eisen van de vergunningaanvrager. Gaat dit uiteindelijk naar de rechter dan is de rechter in Nederland tot en met de Raad van State van mening dat de SMB-richtlijn niet van toepassing is op de vergunningverlening (Windlocatie Battenoord, ECLI:NL:RVS:2019:1064).

De Raad van State stelt hiermee impliciet dat de opvattingen van het Hof van Justitie met betrekking tot Europees Unierecht in Nederland niet van toepassing zijn. Met andere woorden, de Raad van State houdt de hand boven het hoofd van Nederlandse bestuursorganen, die zich expliciet niet houden aan de SMB richtlijn. De Raad van State accordeert derhalve onrechtmatig Nederlands bestuurshandelen en besluiten.

Conclusie

Ik stel mij op het standpunt dat het college van B&W, de gemeenteraad en de provincie met de concept-RES en door het vaststellen van de RES 1.0 handelt in strijd met vorenstaande. Ik stel mij tevens op het standpunt dat u alleen hierom ook al het proces van de RES 1.0 per direct dient te stoppen, de concept-RES dient te vernietigen en het proces opnieuw dient op te starten in lijn met alle wet- en regelgeving, zo vorenstaande.

2.2 Gezondheid van de mens

Industriële windturbines (IWT's) leveren *schade voor de gezondheid van de mens*. Het is een onderwerp dat steeds meer in de publiciteit geraakt en de volgende grondrechten opgenomen in onze Grondwet in de kern raakt:

Grondrechten

Artikel 21 van de Nederlandse Grondwet

De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.

Artikel 22 van de Nederlandse Grondwet

1. De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.

Behalve grondrechten voor de burger houden de artikelen een voorzorgsplicht voor de overheid in om te voorkomen dat de burgers en milieu worden blootgesteld aan risico's.

Onvoldoende invulling zorgplicht

Vanaf 2010 wordt de Nederlandse overheid in toenemende mate verweten onvoldoende invulling te geven aan beide grondrechten en zich te onttrekken aan zijn voorzorgsplicht. Dit is vooral het geval ten aanzien van de risico's waaraan mensen worden blootgesteld die wonen nabij industriële windturbines. In de medische en juridische literatuur is het aspect schade voor de gezondheid nationaal en internationaal niet meer te loochenen. In de afgelopen 10 jaren heeft een groot aantal wetenschappers gepleit zorgvuldiger om te gaan met de gezondheid van de mens in de planning en besluitvorming aangaande de aanleg van windturbineparken. Het tegendeel is in de huidige besluitvorming helaas het geval.

De afstandsnormen in de regelgeving zijn sinds 2010 voor omwonenden dusdanig ongunstig aangepast dat de daadwerkelijke bescherming tegen gezondheids- en milieuschade in het geding is. Van effectief onderzoek vooraf aan de besluitvorming over windturbineparken is geen sprake. Ondanks dat EU richtlijnen, waaronder vooral de Strategische Milieu Beoordeling Richtlijn (SMB) uit 2001, dit onderzoek aan de Nederlandse overheid wel voorschrijven. Inmiddels wordt in rechtszaken de Nederlandse bestuursorganen nalatigheid verweten. Daarnaast zijn bij onder meer de Raad van State in beroepszaken tegen de planning van windturbineparken prejudiciële

vragen opgeworpen aangaande de plicht tot uitvoering van de EU richtlijnen. Dit mede naar aanleiding van een recente uitspraak op 25 juni 2020 van het Hof van Justitie van de EU.

Vorzorgsprincipe niet of onvoldoende onderdeel RES 1.0

De gezondheidsschade dient serieuze aandacht te worden geven in de besluitvorming in de Regionale Energie Strategieën (RES). In de RES 1.0 is komt dit niet of onvoldoende aan de orde.

Hoofdargument om dit te steunen is dat in de besluitvormingsprocessen over windturbineparken door de Nederlandse bestuursorganen en de rechtscolleges de stand van de medische inzichten voortaan volwaardig meegenomen worden.

Alle bestuursorganen en rechtscolleges dienen het voorzorgsprincipe voor de gezondheid van de mens te plaatsen in het hart van de besluitvorming. Dit geldt niet alleen met betrekking tot windturbineparken maar ook bij alle andere beslissingen in de energietransitie waarbij volgens de normstelling van de EU sprake is van aanzienlijke milieugevolgen. Op grond van de normstelling van de EU dient vooraf aan de besluitvorming door onderzoek met wetenschappelijke zekerheid vast komen te staan, dat het bestaande beschermingsniveau voor een gebied niet zal worden aangetast door de voorgenomen plannen. Het nalaten van dit onderzoek zet de deur open voor alle regio's en gemeenten om de blootstelling van bewoners aan gezondheidsrisico's verder te vergroten. Het doen van onderzoek dat voldoet aan de EU-normen is noodzakelijk om de gezondheidsrisico's uit te sluiten en het voorzorgsprincipe in te vullen. De noodzaak hiertoe is ook actueel in de besluitvorming in het kader van de RES. Er is onvoldoende getracht gezondheidsrisico's op voorhand uit te sluiten.

Het toetsen van de effecten op de volksgezondheid van de RES 1.0 wordt door betrokken bestuurders verschoven naar het moment dat er daadwerkelijk fysieke uitvoering wordt gegeven aan de RES. Dit is gelet op de SMB richtlijn en het Verdrag van Aarhus te laat. Immers er ligt nu een formeel vastgesteld, maar niet getoetst plan RES 1.0 aan ten grondslag, waarvan men de werking niet kent.

Met het serieus toepassen van het voorzorgsprincipe staan we in Nederland aan het begin van een traject. Op dit nieuw ingezette spoor om de gezondheidsschade ten gevolge van windturbines erkend te krijgen bij de overheid zijn meerdere wetenschappelijke publicaties beschikbaar. Het is de plicht van alle bestuursorganen om de invulling van het voorzorgsprincipe en toepassing van de EU richtlijnen te realiseren. Het is de taak vooral van hen die een rol vervullen in besluitvormingsprocessen en de leden van de rechterlijke macht hierin verantwoordelijkheid te nemen.

Van het gemeentebestuur wordt verlangd, dat zij serieus aandacht geeft aan een zorgvuldiger en democratisch besluitvormingsproces waarin de zorg voor de gezondheid en de handhaving of verbetering van het huidige beschermingsniveau van onze regio voorop staat. Het normen kader van de SMB richtlijn gebiedt dat. Maar ook onze eigen Grondwet. Dat betekent dat de overheid, ic het gemeentebestuur, zolang twijfel bestaat over het veroorzaken van gezondheidsschade en milieuschade en er geen wetenschappelijke garanties kunnen worden gegeven dat het bestaande beschermingsniveau voor een regio zal worden gehandhaafd dan wel verbeterd, niet een plan vast kan en mag stellen. Dat geldt zowel voor de RES 1.0 en voor de afzonderlijke vergunningen, zoals voor windturbines.

Het gemeentebestuur dient derhalve de RES 1.0 niet vast te stellen. Nu het gemeentebestuur dit besluit wel heeft genomen, schendt zij de beginselen van onze rechtstaat en handelt het in

strijd met het internationaal en nationaal recht. Dit maakt het besluit nietig dan wel vernietigbaar. En het brengt de gemeente in de positie, doordat het gemeentebestuur willens en wetens de burgers blootstelt aan de risico's van gezondheidsschade, dat de gemeente in de toekomst schadeclaims tegemoet kan zien.

2.3 EU-richtlijnen als normenkader voor onderzoek naar effecten op beschermingsniveau gezondheid mens, leefbaarheid en milieu

Voor de voorgestelde ingrijpende veranderingen in de omgeving dienen mogelijk MER's opgesteld en beoordeeld te worden. Dat is een langdurig en arbeidsintensief proces. In de RES'en staat meestal genoemd dat de initiatiefnemer een MER uitvoert, echter in de huidige regelgeving bestaat geen MER meer. Er worden bij windparken wel milieutoetsen gedaan, maar op basis van normen die staan in het zogenoemde **Activiteitenbesluit**. Dat zijn algemene, wettelijke regelingen en daarom volgens de Raad van State niet zelf onderworpen aan een milieueffectrapportage. Deze huidige regelgeving is gebaseerd op het geluid van turbines met een ashoogte van 64 meter meter hoog. Turbines van de huidige hoogte (240 mt: deze hoogste in Nederland staat op de Maasvlakte, de wieken meten twee voetbalvelden) maken 1 tot 2 dB meer geluid dan de getoetste lagere windturbines. Elke dB meer betekent een verdubbeling van het huidige geluid. Dit in weerwil van wat de fabrikanten ons voorspiegelen, die hun turbines aanprijzen als zijnde een stillere variant dan de vorige.

Bij de ontwikkeling van een type windturbine wordt deze qua geluidsbelasting in optimale situatie getest. De testresultaten worden verwerkt in een Handleiding Geluidsbelasting windturbines Type X. Deze handleiding wordt gebruikt bij het inplannen van windturbines op een te ontwikkelen locatie. Dit blijkt een papieren werkelijkheid te zijn. In de praktijk blijkt dat iedere turbine zijn eigen geluidsfrequentie (dBa en LFG) heeft. De contouren van het geluid reiken in de praktijk verder dan berekend en de overlast is dus groter. Diverse praktijk onderzoeken wijzen dit uit. Klachten van burgers worden in de regel niet serieus genomen, want op papier kunnen zij geen overlast ervaren. Dit leidt naast frustraties ook tot stress en gezondheidsproblemen. Daarnaast geldt voor geluid veroorzaakt door windturbines het jaargemiddelde dat aan alle turbines als standaard wordt opgelegd. Een gemiddelde verdoezelt heel handig de klachten die turbines met pieken in hun geluid bij omwonenden geven en noopt overheden niet om onderzoek ernaar uit te voeren. Men verschuilt zich achter de richtlijnen en de normen worden daardoor niet overschreden.

De gezondheidsrisico's voor omwonenden zijn door het steeds hoger worden van de windturbines niet met de juiste gegevens getoetst en dit vormde de basis van het kort geding dat advocaat De Lange onlangs aanspande in Assen. De risico's moeten volgens hem meegenomen worden in de plannen voor windparken, sinds de uitspraak van het Europees Hof die deze omissie in de wetgeving heeft erkend. De eis om een te bouwen windpark in Groningen stop te zetten is niet ontvankelijk verklaard, niet op basis van de inhoud maar vanwege procedurele gronden. Vervolgstappen om inhoudelijk een rechtelijke uitspraak te krijgen op het niet toepassen van de uitspraak van het Europese Hof zijn gepland. De uitspraak van het Europese Hof heeft in België gezorgd voor het stopzetten van de bouw van een windpark, omdat de gezondheid van de omwonenden niet gegarandeerd kan worden. Wanneer de initiatiefnemer een MER uitvoert, zal dat volgens de huidige regelgeving zijn die niet voldoet.

Het geluid van hoge turbines is luider dan van lage en het gaat om een hinderlijk, dreunend **impulsgeluid**. Naast impulsgeluid produceren windturbines **laagfrequent geluid** en er komt steeds meer bewijs dat dit schadelijk is voor omwonenden. Recentelijk aangevuld door een Nederlandse onderzoeker op basis van meer dan driehonderd recent gepubliceerde wereldwijde studies naar gezondheidsaspecten van o.a. laagfrequent geluid. Een zelfde redenering gaat op

voor LFG, dat niet door iedereen op dezelfde manier wordt ervaren, maar wel ernstige gezondheidsklachten kan geven (somatische klachten als maag- en darmproblemen, stress, hartritme klachten en hoofdpijnen). Daarnaast treden slaapstoornissen en oververmoeidheid op. Omdat LFG een klein gedeelte van het geluidsspectrum uitmaakt, is dit sinds de invoering van de CHW opgenomen in het geheel en aangemerkt als verwaarloosbaar. Een recent onderzoek, van klinisch fysicus Jan de Laat van het Leids Universitair Medisch Centrum LUMC, laat zien dat hartklachten kunnen verergeren onder invloed van langdurige blootstelling aan laagfrequent (brom)geluid, dat onder andere door draaiende windturbines wordt geproduceerd. Het onderzoek is belangwekkend omdat De Laat meer dan driehonderd recent gepubliceerde wereldwijde studies naar gezondheidsaspecten van onder andere laagfrequent geluid analyseerde.

Tot slot, kent Nederland **de soepelste geluidsnormen** in Europa. De afstand tot woningen mag 400 meter zijn, maar sommige GGD 'en adviseren 800 meter. Volgens een recent rapport van het RIVM, gebaseerd op het WHO-advies, ervaren momenteel 3 miljoen huizen (37%) meer dan 55 decibel geluidhinder en ernstige gezondheidseffecten (zoals hartziekten) treden al op bij lagere geluidsniveaus dan tot nu toe werd aangenomen. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag en het kabinet moet het geheel van geluidhinder in kaart brengen en maatregelen formuleren. Een zorgvuldige besluitvorming waarbij het belang van burgers zwaarder weegt dan het algemeen belang behoort tot uw verantwoordelijkheid, zoals ook naast het Verdrag van Aarhus verwoord is in de Grondwet (al eerder genoemd maar ten overvloede hier herhaald):

Art. 21 Grondwet: “De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.”

Art. 22 Grondwet: “De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.”

2.4 Gezondheidsschade

Zoals reeds aan u kenbaar gemaakt en ook weer totaal genegeerd door u blijkende de RES 1.0 die voorligt, maak ik mij ernstige zorgen over de gevolgen voor onze gezondheid, zie hiervoor ook het algemenere deel onder **GRONDRECHTEN**. In ons gebied wordt gezocht naar mogelijkheden voor plaatsing van windturbines met een hoogte van 260 meter op afstand van 500 meter van woningen (en overige kwetsbare objecten).

Ik stel mij op het standpunt dat u gelet op artikel 3.2, 3.4 en 3.9 AWB de RES 1.0 ook op dit onderdeel onzorgvuldig heeft opgesteld en voorbereid. Er is geen enkele motivatie aangetroffen waaruit blijkt dat onze inbreng op basis van wetenschappelijke literatuur, die aantoonde dat er de nadelige gezondheidseffecten van windturbines in de directe nabijheid van woningen (en overige kwetsbare objecten) ontstaan weerlegd. Ik onderbouw hieronder nogmaals de gesignaleerde zaken omtrent dit onderwerp zonder een uitputtende opsomming te geven. Ik verzoek u alle aangedragen punten in uw nota te bevestigen of te weerleggen met gelijkwaardige literatuur.

1. Het college hecht mogelijk veel waarde aan de uitkomsten van het RIVM-rapport “Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update” uit 2020 (1).

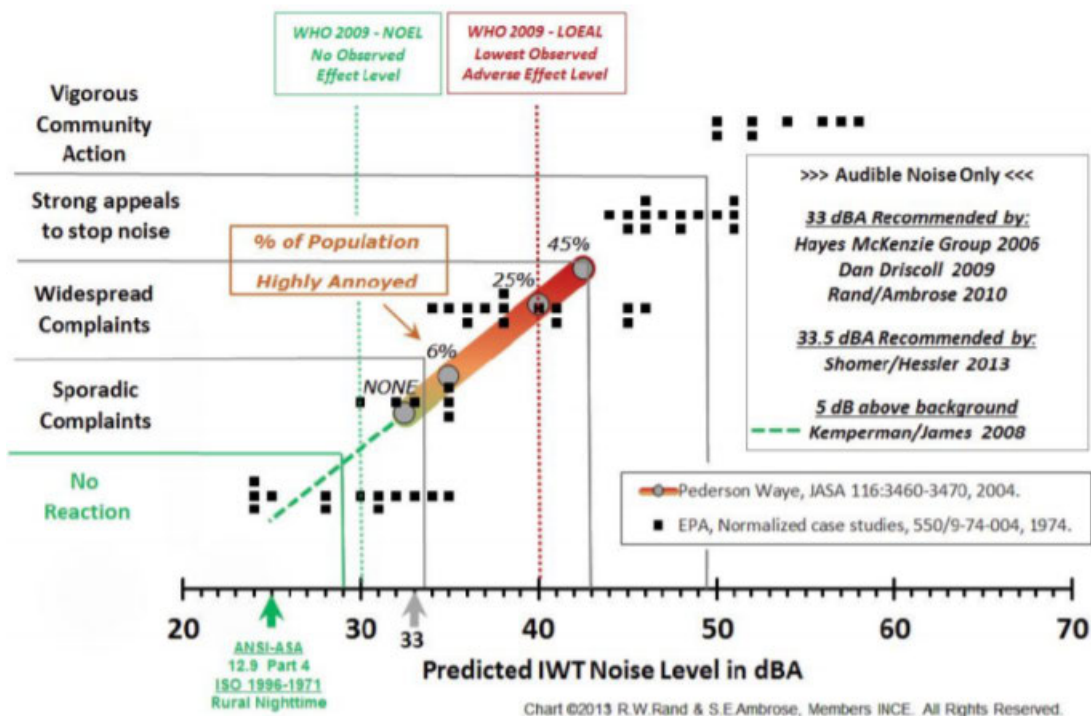
Om de navolgende redenen is dit rapport echter niet toepasbaar op de in de RES opgenomen zoekgebieden.

- a. In het RIVM-rapport (1) wordt verwezen naar 102 wetenschappelijke studies (o.a.2-21). Het merendeel gaat over overlast en acceptatie van windturbines. Slechts 15 studies gaan over gezondheidseffecten en windturbines. Opvallend in deze studies is dat vrijwel alle windturbines in dunbevolkt gebied gelokaliseerd zijn en een maximale tiphoogte van 120 meter hebben. Daarnaast woont het overgrote deel van de omwonenden in de studies

- op meer dan 500 meter afstand van de windturbines en is de geluidsbelasting lager dan 42 dB.
- b. In de veel besproken Deense studies (The Danish Wind turbine Study, 5-9) is onderzoek gedaan naar de gezondheidsrisico's bij 711.000 inwoners die in dunbevolkt gebied binnen een straal van 10 km van windturbines wonen. Slechts 1100 inwoners wonen binnen 500 meter van windturbines met een tiphoogte tot 100 meter en een geluidsbelasting van 42 dB en hoger. In deze kleine groep (minder dan 1% van het totaal aantal onderzochte bewoners) is wel degelijk een verhoogd risico op hart- en vaatziekten (9), slapeloosheid, depressie en toename gebruik van antidepressiva en slaapmedicatie aangetoond (8).
 - c. In diezelfde Deense studies is een significant verhoogd risico op hypertensie aangetoond bij mensen ouder dan 65 jaar die in de nabijheid van windturbines wonen met een geluidsbelasting buitenshuis van 42 dB en meer; binnenshuis 15 dB en meer (5).
 - d. Er zijn geen wetenschappelijke studies beschikbaar over de gezondheidseffecten van windturbines met een tiphoogte hoger dan 120 meter, die binnen 2000 meter van omwonenden staan met 42dB geluidsbelasting of hoger. De hoofdonderzoeker van de Deense studies (Mw. dr. M. Sørensen 5-9) en ook de auteur van het RIVM-rapport (Dhr. dr. F. van den Berg (1)) bevestigen dit. De conclusies van het RIVM-rapport "Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update" uit 2020 zijn daarom niet van toepassing op de situatie, zoals in en rondom Apeldoorn en ons RES 2 gebied in Klarenbeek gepland is.
 - e. In het WHO-rapport Environmental Noise Guidelines for the European Region (15) wordt in de bespreking van geluidsoverlast door windturbines bevestigd dat de onderzoeken plaats hebben gevonden in dunbevolkte gebieden.
2. Er is vooralsnog geen wetenschappelijk onderzoek gedaan naar negatieve gezondheidseffecten bij kinderen die opgroeien in de buurt van windturbines. Het eerder aangehaalde RIVM-rapport vermeldt niet welke betekenis er toegekend moet worden aan het gegeven dat hierover geen kennis beschikbaar is. Helaas zijn in de Deense Studies bewoners van jonger dan 18 jaar uitgesloten van deelname. Wel is bekend dat geluid van weg- en vliegverkeer significant negatieve gevolgen heeft op de leerprestaties en geheugenfuncties van kinderen (20). Hoewel een dergelijk verband m.b.t. turbinegeluid aannemelijk lijkt, ontbreekt wetenschappelijk onderzoek hieromtrent. Er is bovendien veel onderzoek gedaan naar de effecten van slaapstoornissen op de hersenontwikkeling van kinderen. Slaapstoornissen bij kinderen, waarvan kan worden aangenomen dat die ten gevolge van windturbinegeluid kunnen ontstaan, kunnen leiden tot neuronen-verlies, verlies van geheugenfunctie, stagnerende cognitieve vermogens, toename van gedragsproblemen en verminderd welbevinden (16-19). Tenslotte is verstoorde slaap bij kinderen geassocieerd met overgewicht en metabole ontregeling.
 3. Er is veel wetenschappelijk bewijs dat geluidsoverlast door verkeer en vliegvelden geassocieerd is met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten (10-13, 20, 22). Geluidsoverlast veroorzaakt door windturbines wordt ongeveer even hinderlijk ervaren als geluidsoverlast door vliegverkeer en 3 maal hinderlijker ervaren dan weg- en railverkeer bij een vergelijkbaar geluidsniveau (14).
 4. In verschillende wetenschappelijke studies is aangetoond dat omwonenden vanaf 35dB(A) hinder tot ernstige hinder ervaren. Dat is ook af te lezen uit bovenstaande schematische weergave van de resultaten van de review van geluidsexperts R.W. Rand en S.E. Ambrose uit 2013. Ook valt uit deze weergave op te maken dat de huidige Nederlandse geluidsnormen

voor windturbines leiden tot ernstige hinder bij een veel grotere groep omwonenden dan op basis van de berekeningen van TNO en RIVM wordt aangenomen.

Predicted Community Reaction For Wind Turbines in a Quiet Area

In bovenstaande figuur wordt de relatie weergegeven tussen het geluidsniveau van windturbines en de overlast ervan. Een gegeven is dat een geluidsniveau van 35dB(A) overeenkomt met een afstand van 10x de ashoogte van een moderne windturbine. Een windturbine met een tiphoogte van 200 meter heeft een ashoogte van ongeveer 150 meter. Dit type windturbine zal daarom op een afstand van minimaal 1500 meter tot woonhuizen, scholen, zorgcentra en andere gevoelige bebouwing moeten worden geplaatst om geluidshinder en secundaire gezondheidseffecten te minimaliseren. Bij plaatsing van een windturbine op of nabij water zou deze afstand minimaal 1,5x groter moeten zijn, gezien het feit dat geluid over water veel verder draagt dan over land. In Apeldoorn, zo ook in ons RES 2 gebied in Klarenbeek zal het bereik van de invloedsfeer van 1500 meter enorm zijn op de vele aanwezige woningen en bedrijven (let op ook agrarische bedrijven). Alle inwoners van het RES 2 gebied (en andere gebieden) zullen enorme gezondheidseffecten ondervinden.

5. De WHO stelt vast dat bronnen van geluidsoverlast, waaronder windturbines, een belangrijke bedreiging voor de volksgezondheid zijn en adviseert een striktere geluidsnorm dan de Nederlandse wettelijke geluidsnorm voor windturbines (15).
6. Het RIVM adviseerde in 2009 een lagere geluidsnorm met een voorkeurswaarde van 40dB Lden én een maximale waarde van 45dB Lden om de ernstige hinder van windturbines tot een minimum te beperken. Dit advies is destijds niet opgevolgd door de landelijke politiek en er is gekozen voor uitsluitend een maximale waarde van 47dB Lden.
7. Windturbinegeluid wordt in de nacht niet gemaskeerd door het geluid van verkeer zoals dit overdag wel het geval kan zijn (4). Daardoor leidt geluidsoverlast door windturbines ook langs (snel)wegen tot een toename van slapeloosheid. Het is al langer bekend dat chronische slapeloosheid leidt tot hypertensie, depressie, overgewicht en diabetes. Deze ziektebeelden hebben reeds een hoge incidentie in de zoekgebieden in dichtbevolkte volkswijken (24).

Deze ziektebeelden zullen naar verwachting door plaatsing van windturbines nog verder toenemen.

8. Bovendien zijn er aanwijzingen dat laagfrequent en infrasoon geluid (zowel hoorbaar als niet hoorbaar) door windturbines voor een aanzienlijke groep omwonenden hinderlijk is en een negatieve invloed kan hebben op de gezondheid. Er wordt gewerkt aan een studie van meer dan 300 wetenschappelijke artikelen over dit onderwerp, welke binnenkort gepubliceerd zal worden. Daarnaast geeft een recente studie gepubliceerd in Nature Scientific Reports aanwijzingen voor volumeverlies van grijze stof in enkele gebieden in het brein bij proefpersonen die aan infrasoon geluid waren blootgesteld. Deze onderzoekers vinden hun bevindingen een plausibele casus voor verder onderzoek (25).

Op basis van het voorgaande hebben wij ernstige zorgen over de nadelige gezondheidseffecten van windturbines in de directe nabijheid van onze woningen. Deze zorgen worden niet weggenomen door het RIVM-rapport “Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update”, aangezien dit rapport onvolledig is en niet op alle relevante aspecten van dit probleem is toegesneden.

Wij stellen ons, mede gezien onze zorgen inzake de gezondheid op de volgende standpunten:

- I. U dient eerst de gezondheidseffecten en risico's te onderzoeken en met de dan bekende gegevens een nieuwe RES 1.0 op te stellen.
- II. Op basis van het RIVM-rapport is het niet te verantwoorden om de voorgenomen plannen om windturbines te plaatsen nabij woningen ten uitvoer te brengen, wij opteren, tot dat middels wetenschappelijk bewijs een andere waarde is aangetoond een minimale waarde van 10x de tiphoogte.
- III. Dat juist kinderen met een zich nog ontwikkelend brein bijzonder kwetsbaar zijn voor slaapverstoring en dat dit negatieve gevolgen voor de hersenontwikkeling kan hebben en dat windturbines een bijkomende bron zijn van slaapverstoring.
- IV. Dat u opdracht moet geven aan het RIVM om gedegen onderzoek te doen naar de specifieke gezondheidsrisico's met betrekking tot de in de RES 1.0 opgenomen zoekgebieden voor windturbines met een hoogte van 200 meter en hoger, binnen 2000 meter van woningen, en/of met een geluidsbelasting van 42 dB en hoger. Hierbij dient u het onderzoek niet te beperken tot de effecten op volwassenen, maar ook de gezondheidseffecten op kinderen mee te nemen.
- V. Dat u pas tot het vaststellen van de RES 1.0 en eventuele voorgenomen plannen kunt besluiten, als overtuigend is aangetoond dat deze geen gezondheidsrisico's opleveren en bovendien te allen tijde niet ten nadele van de omwonenden zullen uitpakken.
- VI. Dat u de verantwoordelijkheid heeft om geluidsoverlast in onze gemeente(n) zoveel mogelijk te beperken en daarom te zoeken naar groene (energie) alternatieven, die geen negatieve gezondheidseffecten opleveren.
- VII. Dat u zonder het in acht nemen van onder I tot en met VI genoemde punten, verzuimt invulling te geven aan uw verantwoordelijkheid als college om het voorzorgprincipe te hanteren en uw inwoners te beschermen tegen eerdergenoemde gezondheidsrisico's.

3. De RES 1.0 voldoet niet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur

3.1 Algemeen

Het hierboven geformuleerde gaat over een top-down benadering, terwijl de RES als een bottom-up format gepresenteerd wordt. Echter, in het Klimaatakkoord zijn de colleges tot bevoegd gezag verklaard en staan de gemeenteraden buitenspel. Door dit besluit geeft het format van de RES de gemeenteraden en burgers geen mogelijkheid om binnen het kader van de zgn. “algemene beginselen van behoorlijk bestuur” te beoordelen of de opgave haalbaar is binnen een voor de gemeente acceptabel budget, en of de eindsituatie acceptabel zal zijn voor haar burgers.

Algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Daarnaast wijs ik u wederom op de algemene beginselen van behoorlijk bestuur (abbb), ik geef hier geen uitputtende opsomming van de regels en onze grieven, leest u deze in de volledige breedte en context van deze wetsbepalingen.

Motivering

De vaststelling van de RES 1.0 is in strijd is met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 en niet berust op een deugdelijke motivering als bedoeld in artikel 3.46 van de AWB, omdat

1. De RES 1.0 niet voldoet aan het Verdrag van Aarhus;
2. De RES 1.0 niet voldoet aan de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU; De bepalingen uit de SMB-richtlijn voldoende nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn; De RES 1.0 M.E.R plichtig is en deze ontbreekt;
3. Het besluit om de RES 1.0 vast te stellen niet voldoet aan de Algemene Beginselen van Behoorlijk Bestuur:
Vertrouwensbeginsel, gelijkheidsbeginsel, motiveringsbeginsel, zorgvuldigheidsbeginsel, specialiteitsbeginsel, beginsel van Fair Play, vooringenomenheid, verbod op Détournement de Procédure;
4. De RES 1.0 niet voldoet aan de Wet Openbaarheid Bestuur, artikel 2 en 8.

Door dit gebrek de RES 1.0 niet kan en had vastgesteld kunnen worden.

Vertrouwensbeginsel

De aangewezen zoekgebieden liggen in een buitengebied dat als cultuur-historisch landschap bekend staat. We moeten erop kunnen vertrouwen dat de gemeente zich aan een bepaald beleid houdt. Het proces van de RES lijkt alleen te zijn gericht op het plaatsen van windturbines en zonnevelden in buitengebieden en een te korte afstand van windturbines tot woningen lijkt noodzakelijk om plaatsing mogelijk te maken. Het beleid is daarom niet consistent en schaadt het vertrouwensbeginsel.

Gelijkheidsbeginsel

Het doel van dit principe is om iedere burger van ons land dezelfde rechten te geven. Dat niet alleen, hier behoort ook toe dat er in gelijke gevallen op dezelfde manier geoordeeld moet worden. Wij benoemen bijvoorbeeld ook het feit dat u alle opwek afwend naar de buitengebieden en een bijdrage geleverd moet worden voor de stad Utrecht en Nieuwegein (omdat zij geen ruimte hebben). Zo zijn er naast zoekgebieden voor windenergie ook grote zonnevelden als zoekgebied aangewezen. Opwekken waar het verbruikt wordt is het uitgangspunt, daarom dient stroom verbruikt in de stad opgewekt te worden in de stad, dit zelfde geld voor industrie.

Zorgvuldigheidsbeginsel

Het zorgvuldigheidsbeginsel betekent dat elk besluit door de gemeente zorgvuldig wordt voorbereid. Er wordt daarvoor de nodige kennis vergaard en alle relevante feiten en belangen

worden afgewogen vóór er een beslissing wordt gemaakt. Dat hiervan op geen enkele manier sprake van is moge duidelijk zijn, geen inspraak en geen onderzoek naar (cumulatie van) effecten op mens, dier en omgeving (het milieu). Er is op geen enkele wijze rekening gehouden met de gezondheid van mensen en de gevolgen voor de leefomgeving. Er mag in geen geval een verslechtering van het woon- en leefklimaat van inwoners optreden, u heeft het niet eens onderzocht of gemotiveerd. De RES is daarmee in strijd met de vereiste zorgvuldigheid bedoeld in artikel 3.2 van de AWB.

Het specialiteitsbeginsel

Bij dit beginsel mag de gemeente enkel de belangen behartigen waarvoor de betrokken wet of regeling een grondslag biedt. Dit staat vermeld in artikel 3:4 lid 1 van AWB. Het komt er dus op neer dat de gemeente geen zaken mag regelen die buiten haar bevoegdheid liggen of waarbij sprake is van willekeur. Naast het gegeven dat windturbineparken uiteindelijk niet alleen onder de bevoegdheid van de gemeente vallen (en dus ook provinciaal beleid mee had moeten worden gewogen) is er sprake van grote willekeur, u wendt alle opwek af op de buitengebieden. Daarbij komt dat het college als bevoegd gezag voor de RES de regie pakt om gebieden geschikt te maken voor windturbines en zonneparken, die uitgbaat worden door projectontwikkelaars en energie-exploitanten. Hierdoor wordt een bepaalde groep ernstig bevoordeeld en zijn de belangen van burgers daaraan ondergeschikt gemaakt. Ook wanneer er gesproken wordt om burgers mee te laten participeren, blijkt uit een gepubliceerd onderzoek (oa. in de NRC), dat dit slechts een wassen neus is en in de praktijk niet werkt.

Lokaal eigendom van wind- en zonneparken is geen oplossing blijkt daarbij uit diverse ervaringen en onderzoeken. Minimaal 50% komt in lokaal eigendom en iedereen mag/moet profiteren (omgevingsfonds, grondeigenaren, bewoners). Uit onderzoek naar negen grote zon- en windparken in Groningen, Friesland en Drenthe, blijkt dat het delen in de winst of het verlies niet hoort bij de ruimtelijke eisen en daarom kunnen gemeenten het niet afdwingen. En het gebeurt niet vrijwillig, want de commerciële partijen willen niet delen (FD, 24 sept, 2020). En zoals recent is gebleken blijkt een groot deel van de zonneparken in buitenlandse handen te zijn, waardoor winsten en miljarden euro's aan subsidie naar het buitenland verdwijnen. Hetzelfde is aan de hand met een aantal grote windturbineparken o.a. in de Wieringermeer. Deze leveren elektra aan in Nederland gevestigde Amerikaanse datacenters, zoals Microsoft en Google, die in Nederland subsidies opstrijken, welke zijn opgebracht door de Nederlandse belastingbetaler via de energierekening. Daarbij hanteren de Tech bedrijven constructies om zelf zo min mogelijk belasting in Nederland te betalen. Waar voorbeelden bekend zijn van het delen van winsten gaat het om minimale bedragen. Zo ontving een windpark op Goeree Overflakkee voorzichtig geschat in 2019 een bedrag van 29 miljoen euro aan subsidie en keerde 30.000 euro uit aan de gemeenschap voor lokale duurzame projecten, een schrale troost (Lucas Hartong, 8 aug. 2020, website Wynia's week).

Beginsel van Fair Play

Het beginsel van fair play houdt in dat het bestuursorgaan publieke taken moet vervullen zonder vooringenomenheid en dat het zich daarbij open en eerlijk moet gedragen. In de praktijk heeft het beginsel van fair play een aantal raakvlakken met het onpartijdigheidsbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel. Daarnaast biedt dit fair play beginsel geen ruimte voor partijdigheid of onzorgvuldigheid. Onzorgvuldigheid is breed aangetoond, partijdigheid treffen wij wederom aan in het gegeven dat u o.a. de opwek afwendt op de buitengebieden. Dat projectontwikkelaars reeds kennis hebben genomen van de ontwikkelingen en op voorhand voordat de concept-RES aan de gemeenteraad is voorgelegd, de grond binnen de zoekgebieden al trachten te reserveren bij boeren voor hun projectplannen. De overige omwonenden door gebrek aan informatie daar veelal nog geen weet van hebben (zie artikel in AD over

ronselpraktijken <https://www.ad.nl/woerden/bewoners-trekken-aan-de-bel-over-ronselpraktijken-projectontwikkelaar-dit-kan-de-gemeente-toch-niet-laten-gebeuren~a08b7c35/>).

Vooringenomenheid

Volgens deze gedragsregel moet de gemeente haar taak op objectieve en onpartijdige wijze vervullen. De gemeente moet te allen tijde zonder vooropgezette mening te werk gaan. Deze gedragsregel is gecodificeerd in artikel 2:4 van de ABW. Het verbod op vooringenomenheid heeft onder andere als doel om ‘vriendjespolitiek’ te voorkomen. Ook hier kunnen wij niet anders concluderen dat er een vooropgezette mening is toegepast door geen enkele windturbine of zonneveld te plaatsen binnen de bebouwde kom van de stad. Ook lijken industriegebieden zwaar te zijn ontzien.

Verbod op détournement de procédure?

Niet alle procedures zijn echter even gunstig voor inwoners van het buitengebied, de ene procedure biedt meer bescherming voor ons dan de andere. Het verbod op détournement de procédure houdt in dat de gemeente verplicht is om te kiezen voor de procedure die de meeste rechtsbescherming biedt aan ons als inwoners. Daarnaast kan het verbod op détournement de procédure ook letterlijk worden vertaald als een verbod op de verdraaiing (‘détournement’) van procedures (‘procédure’).

Door het volledig negeren van de EU richtlijnen SMB 2001/42/EG en 2011/92/EU en het verdrag van Aarhus bij de totstandkoming van de RES 1.0 is juist de minste rechtsbescherming toegepast voor ons als inwoners van niet alleen het buitengebied maar voor alle inwoners. Ingegeven door de kennis dat de oppervlakte van Nederland te klein is om alle door het Rijk gevraagde duurzame energie te verwezenlijken binnen de geldende normen, wordt door het opnemen van een afstand van een windturbine tot woningen minder dan 400 meter een ander doel nagestreefd dan te kiezen voor een procedure die de meeste rechtsbescherming biedt aan ons als inwoners.

Dit is in strijd met de vereiste zorgvuldigheid als bedoeld in artikel 3.2 van de AWB. Door dit gebrek kan de RES 1.0 niet worden vastgesteld.

3.2 Centraal gekozen basis RES

‘Als basis een betrouwbaar, betaalbaar, veilig en schoon energiesysteem’

De gekozen basis lijkt vertrouwen te moeten opwekken naar de burgers, waarmee de boodschap lijkt te worden verteld dat de overheid goed voor hen zorgt. Wij zullen elk onderdeel apart beschouwen gelet op het voldoen aan de voornoemde beginselen.

Betrouwbaar

Door te kiezen voor zonne- en windparken worden we afhankelijk van de grillen van het weer, dat pieken en dalen in de energievoorziening veroorzaakt. Zonder er nader op in te gaan, omdat daar al veel over is gezegd, is het een feit dat zonne- en windparken geen consistente bronnen zijn om een betrouwbaar elektriciteitssysteem op te bouwen, zoals we dat nu gewend zijn. Een teveel aan energie binnen deze systemen kan niet worden opgeslagen, daar bestaan geen batterijen voor, en energiedalen dragen er toe bij dat fossiel gestookte centrales (gas en kolen) moeten blijven bijdraaien om tijdig te kunnen bijschakelen om het systeem betrouwbaar te houden. Allerlei constructies zijn noodzakelijk om het systeem van alleen zonne- en windenergie stabiel te krijgen, maar die zijn nog lang niet voor handen.

Door met de RES 1.0 alleen in te zetten op zonne- en windenergie op een korte termijn wordt gekozen voor een instabiel systeem terwijl een systeem om dit stabiel te krijgen niet grootschalig voorhanden is. Hierdoor vindt onvoldoende risico analyse plaats in de RES 1.0 en wordt een gok genomen naar de toekomst dat dit allemaal wel goed komt. Daarmee zijn

belangen van burgers onvoldoende afgewogen in de RES 1.0. En wordt niet voldaan aan artikel 3.2 van de AWB.

Dat de RES een levend document is en doorgroeit naar een verdere versie om de twee jaar is geen excuus. Immers de gang naar een dergelijk energiesysteem wordt nu al volop in gang gezet en als overheid wil men het liefst zo spoedig mogelijk vergunningen verlenen voor 2025.

Haast zelden goed

Feit is dat door het Rijk gekozen is voor een inferieur energiesysteem van zonne- en windparken met pieken en dalen, gebrek aan opslag en waarvoor in de toekomst allerlei lapmiddelen nodig zijn om er iets van te maken. Haast is zelden goed. Zo ook de haast waarmee van het gas afgegaan moet worden, er zijn al verschillende voorbeelden van mislukte projecten in wijken die van het gas af moesten en waarbij met succes bewoners dit hebben aangevochten.

Daarbij komt ook een zekere rechtsongelijkheid dan wel onrechtmatigheid om de hoek kijken: waar Nederlanders van het gas af moeten en zwaarder belast gaan worden voor hun gasverbruik, wordt in Duitsland subsidie verstrekt aan inwoners om over te stappen op gas omdat dit als duurzaam wordt bestempeld. Zo kan het verkeren dat inwoners van een zelfde straat aan de ene kant van het gas af moeten en aan de andere kant van de zelfde straat subsidie krijgen.

Bovendien wordt door de haast te weinig ruimte geboden aan of in het geheel niet gekeken naar beschikbare alternatieven. Zo ontbreekt in de RES 1.0 een valide onderbouwing waarom kernenergie geen optie is, alleen dat het voor 2030 te lang duurt. De ontwikkeling en plaatsing van een centrale duurt gemiddeld 10 jaar, het is nu 2020. Frankrijk is in zijn geheel hierop overgestapt en heeft voldoende betrouwbare, betaalbare stroom. Het concept heeft zich daar bewezen en inmiddels is ook binnen de EU een discussie gestart om kernenergie als duurzaam te bestempelen.

Een afweging van de optie Blue Energy ontbreekt eveneens, terwijl hier voldoende scheiding tussen zoet en zout water beschikbaar is in de regio. Een proefopstelling die al geruime tijd draait bij de Afsluitdijk. Een argument dat dit nog in de kinderschoenen staat is niet valide. Zeker niet als gelet wordt op de keuze voor aardwarmte in de RES, waarvan een project in Vierpolders nog steeds in de kinderschoenen staat en niet voldoet.

Bij de ontwikkeling van dit project is uitgegaan dat de aardwarmte voldoende was om de deelnemende kassen in Brielle gedurende het gehele jaar zonder gas op temperatuur te stoken. Gedurende dat het project nu operationeel is krijgen de tuinders de kassen in de herfst, winter en voorjaar niet voldoende warm gestookt met aardwarmte. Zij moeten volop gas bijstoken in die periode om de kassen op de gewenste temperatuur te houden. Daarop is een poging gedaan voor het bouwen van een biomassacentrale in Brielle-Vierpolders, om de kassen gedurende de maanden oktober tot en met maart van warmte te voorzien in plaats van gas. Van biomassa weten we nu ruimschoots dat het niet schoon is en grootschalige ontbossing veroorzaakt. Ook de milieubewegingen keren zich tegen het gebruik van biomassa.

Betaalbaar

In artikel 2, lid 3, onder b, van het Verdrag van Aarhus wordt onder „milieu-informatie” verstaan alle informatie in geschreven, visuele, auditieve, elektronische of enige andere materiële vorm over: factoren, zoals stoffen, energie, geluid en straling, en activiteiten of maatregelen, met inbegrip van bestuurlijke maatregelen, milieuakkoorden, beleid, wetgeving, plannen en programma's die de elementen van het milieu aantasten of waarschijnlijk aantasten binnen het toepassingsgebied van het voorgaande onderdeel a., en kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt in milieubesluitvorming.

De in de RES 1.0 opgenomen systemen zijn niet in zijn totaliteit doorgerekend, de kosten-baten en andere economische analyses en veronderstellingen zijn niet volledig of ontbreken in zijn geheel omdat ook derde partijen onderdeel vormen van de energietransitie. De energietransitie treft vooral burgers. Door het ontbreken van een lange termijn kosten- baten analyse blijft het effect van het besluit om de RES 1.0 vast te stellen op de portemonnee van de burger ongewis en voldoet de RES 1.0 niet aan het Verdrag Van Aarhus. Door deze weg toch op deze manier in te slaan zijn burgers onvoldoende beschermd tegen de financiële gevolgen. Dat een Rijk pretendeert met meer subsidie te komen houdt een pervers effect in: Doormiddel van belastingheffing op de energierekening brengen die zelfde burgers deze subsidie op. Wanneer de kosten gaan stijgen en de subsidies hoger worden, zullen de belastingen stijgen om deze subsidies op te brengen.

Raming investeringskosten niet compleet

Het blijkt niet mogelijk om alle investeringskosten mee te nemen in de berekening, zoals investeringen in netinfrastructuur en opslag. Het grootste probleem bij het toepassen van zonne- en windparken voor het bouwen van een betrouwbaar systeem, is het ontbreken van opslag. Heden zijn kleine batterijen van Tesla al te duur in aanschaf voor de burger om energie op te slaan, is Lithium zeldzamer aan het worden en grootschalige batterijen nemen heel veel ruimte in beslag (10.000 batterijen van 50 kg leveren samen 45 MW, goed voor korte tijd elektriciteit voor 4500 huizen). Dit is maar een kleine opsomming waarvan de investeringen niet te overzien zijn evenals de financiële gevolgen op burgers daarvan.

Kosten voor burgers vallen onvoorspelbaar hoger uit

Het PBL heeft een rapport uitgebracht waaruit zou blijken dat alleen al de kosten van het energieakkoord uit 2013 uitkomen op 52 miljard euro. Volgens Instituut CLINTEL zouden de kosten zelfs meer dan 100 miljard zijn. Linksom of rechtsom het is meer dan de 13 miljard die minister Kamp jaren geleden opvoerde. Subsidies en belastingen worden door het PBL niet meegerekend in de kosten, omdat ze worden beschouwd als 'herverdeling van geld tussen partijen in de samenleving'. Zo kan er dus bijvoorbeeld meer dan 11 miljard euro aan subsidie worden verbrand in biomassacentrales, zonder dat dit onder de kosten van klimaatbeleid wordt geschaard. Geld dat door energiebelasting door burgers wordt opgebracht en later wordt uitgekeerd als subsidie aan wind, zon en slechts incidenteel aan andere projecten blijft dus buiten de kostenberekening.

Kosten RES 1.0 voor burgers moeten in beeld

Het is daarom in het belang van burgers dat de investeringen en overige kosten in kaart worden gebracht. Dit ontbreekt in de RES 1.0. Ook het Verdrag van Aarhus vraagt om kosten baten analyse om alle consequenties goed in kaart te brengen voor burgers. Dat het hier een strategie betreft is geen argument om niet met een kosten-batenanalyse te komen, immers de betaalbaarheid bepaald tevens de haalbaarheid. Burgers kun je niet opzadelen met een grote financiële last of onzekerheid hierover. Hetgeen nu al gaande is ten aanzien van de woningisolatie. Daar komen de kosten van de RES 1.0 - naast die van het eerdere Energieakkoord - nog een keer voor de burger bij. Doordat gekozen is om subsidies en energiebelasting niet mee te nemen in de kostenberekening weet u dus niet waar u voor gaat met deze RES 1.0 en hoe u dit straks bij verzwareing van de lasten aan de burger moet uitleggen. Ook in deze worden het motiveringsbeginsel, het vertrouwensbeginsel en het zorgvuldigheidsbeginsel geschaad.

Verdrag van Aarhus en artikel 3.9 AWB

Het financiële effect van de RES 1.0 kent geen zorgvuldige kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt ten behoeve van deze besluitvorming. De

kosten voor de burger en in deze belanghebbende zijn daarmee onvoorspelbaar en de RES 1.0 voldoet daardoor niet aan het gestelde in artikel 2 van het Verdrag van Aarhus en aan artikel 3.9 AWB.

Veilig

Aspect Volksgezondheid

Windturbines vormen een ernstig gezondheidsrisico voor mensen. Daarmee veroorzaken zij veel onrust onder omwonenden. De Wereld Gezondheidsorganisatie WHO rapporteerde in 2018 het effect van geluid op gezondheid en bestempelde opnieuw omgevingsgeluid als een belangrijk gezondheidsrisico: gebrek aan slaap verhoogt het risico op hoge bloeddruk en hartinfarcten. Nieuw hierin was de onderkenning van het risico van hele grote windturbines.

Al in 2006 gaf de Franse gezondheidsraad het advies een minimumafstand van 1500 meter aan te houden. De raad eiste invoering per direct. In Nederland wordt een afstand van 400 meter aangehouden en met eventueel mitigerende maatregelen voldoen ze dan aan wet- en regelgeving ten aanzien van geluid en slagschaduw. De windturbines worden steeds hoger maar de geldende normen zijn daar niet op aangepast. Vijf windturbines met een tiphoogte van 260 meter (toekomstig park Rijnenburg) mogen op een afstand van 500 meter tot woningen staan. Nederland hanteert de soepelste normen in Europa: in Duitsland en Denemarken staan turbines op een afstand van respectievelijk 900 en 1000 meter.

Met de huidige regelgeving van 400 meter tot een woning meldt het RIVM dat 2% (zeer ernstige mate) tot 10% van omwonenden van windturbines ernstige hinder ervaart door laagfrequent geluid (LFG). Zij doen die uitspraak op basis van verschillende studies. De Gemeente Woerden kiest voor 500 meter als afstandsnorm en denkt hiermee de WHO-normen te hanteren. De Gemeente Woerden legt dit in haar eigen belang (onjuist) uit. Volgens de recentste aanbevelingen (hiervoor genoemd) wordt geadviseerd een afstand van 10x de tiphoogte tot de dichtstbijzijnde woningen.

Laagfrequent geluid

Aangenomen wordt dat nieuwere, hogere turbines stiller zijn, omdat ze tandloos zijn. Dit gaat over het hoorbare geluid dat ze voortbrengen. LFG wordt echter veroorzaakt door de generatoren die windturbines in principe zijn. Het is een natuurkundig verschijnsel dat generatoren altijd LFG voortbrengen. De techniek daaromtrent wijzigt niet. Isoleren tegen deze vorm van geluid is niet mogelijk dan alleen door de generator in een betonnen kluis/bunker te vatten. Bij een windturbine kan dit niet. Deze moet immers kunnen draaien en de generator staat hoog in de lucht. Verschillende onderzoeken geven aan dat de problemen hieromtrent lijken toe te nemen en dit roept de vraag op wat de gezondheidsrisico's zijn.

Toename in kosten gezondheidszorg en economie

De RES 1.0 stelt na alles te hebben overzien dat de omslag van fossiele bronnen naar duurzame bronnen, naast de klimaatdoelstellingen, een verbetering van onze leefomgeving en gezondheid kan geven. Met de huidige regelgeving van 400 meter tot een woning meldt het RIVM echter dat 2% (zeer ernstige mate) tot 10% van omwonenden van windturbines ernstige hinder ervaart door laagfrequent geluid (LFG). Zij doen die uitspraak op basis van verschillende studies. In het slechtste geval wordt 1 op de 10 omwonenden ziek door het geluid. Dat is veel. Het Rijk en in dit geval het college kiest hiervoor, omwille van de energietransitie. Naast dit leed dat hele wijken beslaat, worden de kosten voor de gezondheidszorg en economie volkomen genegeerd binnen dit dossier. Vanwege de bewuste keuze voor windenergie waarbij bekend is dat burgers ziek worden door LFG dienen ook deze kosten verwerkt te worden in de vraag hoe betaalbaar het systeem in de toekomst is.

WHO advies

Volgens het recentste rapport van het RIVM, gebaseerd op het WHO-advies, ervaren momenteel 3 miljoen huizen (37%) meer dan 55 decibel geluidhinder en ernstige gezondheidseffecten (zoals hartziekten) treden al op bij lagere geluidsniveaus dan tot nu toe werd aangenomen. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag en het kabinet moet het geheel van geluidhinder in kaart brengen en maatregelen formuleren. Een zorgvuldige besluitvorming waarbij het belang van burgers zwaarder weegt dan het algemeen belang behoort gelet op artikel 3.9 AWB tot uw verantwoordelijkheid, zoals ook naast het Verdrag van Aarhus verwoord is in de Grondwet:

Art. 21 Grondwet: “De zorg van de overheid is gericht op de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu.”

Art. 22 Grondwet: “De overheid treft maatregelen ter bevordering van de volksgezondheid.”

Schoon

De energietransitie kan niet zonder biomassa wordt er door minister Wiebes gesteld. Ook in de RES 1.0 wordt hiervan uitgegaan, hoewel het dan biograndstoffen heet. Biomassa staat momenteel zwaar onderdruk, zelfs milieuorganisaties zijn kritisch. Het wordt niet meer gezien als een acceptabel alternatief. Het is niet schoon door de uitstoot van fijnstof, meer CO₂ dan bij een gas -of kolengestookte centrale en daarnaast is er stikstofuitstoot. Door een boekhoudkundige truc wordt dit uit de CO₂ boekhouding gehouden, waardoor de stook van biomassa CO₂-neutraal wordt genoemd. Niets is minder waar. Om van de massale ontbossing maar te niet te spreken.

4. De RES 1.0 voldoet niet aan artikel 2 en 8 Wet Openbaarheid Bestuur

Artikel 2

- 1 *Een bestuursorgaan verstrekt bij de uitvoering van zijn taak, onverminderd het elders bij wet bepaalde, informatie overeenkomstig deze wet en gaat daarbij uit van het algemeen belang van openbaarheid van informatie.*
- 2 *Het bestuursorgaan draagt er zo veel mogelijk zorg voor dat de informatie die het overeenkomstig deze wet verstrekt, actueel, nauwkeurig en vergelijkbaar is.*

Het financiële effect van de RES 1.0 kent geen zorgvuldige kosten-baten- en andere economische analyses en veronderstellingen gebruikt ten behoeve van deze besluitvorming. De kosten voor de burger en in deze belanghebbende zijn daarmee onvoorspelbaar en de RES 1.0 voldoet daardoor niet aan het gestelde in artikel 2 van het Verdrag van Aarhus en aan artikel 3.9 AWB. Daarmee is gelet op artikel 8, lid 2 onvoldoende zorg gedragen dat de verstrekte informatie nauwkeurig en vergelijkbaar is.

Artikel 8

- 1 *Het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat, verschaft uit eigen beweging informatie over het beleid, de voorbereiding en de uitvoering daaronder begrepen, zodra dat in het belang is van een goede en democratische bestuursvoering.*
- 2 *Het bestuursorgaan draagt er zorg voor dat de informatie wordt verschaft in begrijpelijke vorm, op zodanige wijze, dat belanghebbende en belangstellende burgers zoveel mogelijk worden bereikt en op zodanige tijdstippen, dat deze hun inzichten tijdig ter kennis van het bestuursorgaan kunnen brengen.*

In verschillende gemeenten hebben raadsleden tijdens de behandeling van de concept-RES en RES 1.0 aangegeven dat het document RES 1.0 te omvangrijk is en inhoudelijk moeilijk te

bevatten is. De gebezigde taal is te moeilijk om de lijn in het verhaal vast te kunnen houden en te begrijpen. De informatie is niet in begrijpelijke vorm aangeboden. Hierdoor is het ook moeilijk om de reikwijdte van de RES 1.0 inclusief het thans genomen besluit te overzien. Gesteld kan worden dat daardoor het politieke debat dat de democratische borging en bestuursvoering ernstige hinder hebben ondervonden en effect heeft gehad op de kwaliteit van het genomen besluit.

Tenslotte

Vanwege de ingrijpende verandering is het niet onverstandig om gemeentes met een stappenplan te laten beginnen, met kleine stapjes, waarin bewoners op (korte) termijn niet de dupe worden. Alvorens te beginnen, voer een nulmeting uit, evalueer iedere stap en communiceer de resultaten naar de inwoners van de betreffende gemeente. Windturbines staan minimaal 15 jaar, zonneparken waarschijnlijk nog langer. We hebben het hier over effecten over de langere termijn, die nu in een zeer korte tijd doorgedrukt worden. De gevolgen zijn desastreus voor ons landschap en voor de gezondheid van inwoners, waarbij we de onevenwichtige financiële verdeling van de kosten maar even achterwege laten. Deze zijn nu nog niet te overzien omdat veel zaken zoals de aanpassing van de infrastructuur niet in beeld zijn, maar die wel indirect op burgers worden afgewenteld. In dit stappenplan hebben burgers het recht om nee te zeggen op de plannen conform het Verdrag van Aarhus. Hetgeen nu aan de voorkant al niet is gebeurd.

Daarbij komt dat in het recht van de EU is vastgelegd dat gemeenten zich moeten houden aan de EU wetgeving onder alle omstandigheden. Dat beginsel heet Unietrouw.

Een bestuur dat nu moet besluiten, zou die voorgenomen besluitvorming over windparken, zonneweides en andere milieuplannen die onderhevig zijn aan de SMB richtlijn van de EU, eerst moeten toetsen aan de hogere EU wetgeving, die voorgaat op nationaal recht en waar lokale besluitvorming aan moet voldoen. Ook als het rijk anders beweert. Dat is de consequentie die getrokken kan worden uit de uitspraak van het EU Hof van 25 juni jl.

Een bestuur dat het beginsel van Unierecht willens en wetens schendt, gelet op dit EU arrest loopt ook extra risico: claims en financiële schade voor de gemeente. De RES 1.0 is niet EU getoetst.

Hier rest slechts één conclusie: De RES 1.0 voldoet niet aan het voorzorgsprincipe en de volksgezondheid wordt door alle gewenste maatregelen in gevaar gebracht. Daarom is het besluit tot vaststellen van de RES 1.0 onzorgvuldig en dient nietig verklaard te worden dan wel te worden ingetrokken.

>>> De RES 1.0 moet terug naar de tekentafel.

Ik houd mij tevens het recht toe om dit bezwaar subsidiair zienswijze subsidiair verzoek tot intrekking van het besluit nader aan te vullen, te motiveren of aan te passen.

Met vriendelijke groet,

Mevr. [REDACTED],
[REDACTED],
[REDACTED] Harmelen,
[REDACTED]@ziggo.nl

Bijlage

- Rapport DEI 'Voorkom windturbinesyndroom'
- Uitspraak Raad van State d.d. 30 juni 2021 nummer: 202003882/1/R3

Referenties

1. RIVM rapport “Gezondheidseffecten van windturbinegeluid: een update”

Literatuurlijst:

2. Bräuner, (2019b). Association Between Long-Term Exposure to Wind Turbine Noise and the Risk of Stroke: Data From the Danish Nurse Cohort. *Journal of the American Heart Association*, 8(14)

3. Michaud, (2018a). Clarifications on the design and interpretation of conclusions from health Canada’s study on wind turbine noise and health. *Acoustics Australia*, 46(1), 99-110

4. Pedersen et al, (2010) Can road traffic mask sound from wind turbines? Response to wind turbine sound at different levels of road traffic sound. *Energy Policy* Vol. 38 no. 5, 2520-2527.

5. Poulsen, (2018a). Long-term exposure to wind turbine noise and redemption of antihypertensive medication: a nationwide cohort study. *Environment international*, 121, 207-215.

6. Poulsen, (2018b). Long-term exposure to wind turbine noise at night and risk for diabetes: a nationwide cohort study. *Environmental research*, 165, 40-45.

7. Poulsen, (2018c). Pregnancy exposure to wind turbine noise and adverse birth outcomes: a nationwide cohort study. *Environmental research*, 167, 770-775.

8. Poulsen, (2019a). Impact of long-term exposure to wind turbine noise on redemption of sleep medication and antidepressants: a nationwide cohort study. *Environmental health perspectives*, 127(3).

9. Poulsen, (2019b). Long-term exposure to wind turbine noise and risk for myocardial infarction and stroke: a nationwide cohort study. *Environmental health perspectives*, 2019(3).

10. van Kamp, (2020a). Evidence Relating to Environmental Noise Exposure and Annoyance, Sleep Disturbance, Cardio-Vascular and Metabolic Health Outcomes in the Context of IGCB (N): A Scoping Review of New Evidence. *International journal of environmental research and public health*, 17(9), 3016.

11. van Kamp, I, (2020b). Review of Evidence Relating to Environmental Noise Exposure and Annoyance, Sleep Disturbance, Cardio-Vascular and Metabolic Health Outcomes in the Context of the Interdepartmental Group on Costs and Benefits Noise Subject Group (IGCB (N)). RIVM Report 2019-0088; Netherlands.

12. Van Kempen, (2012), The quantitative relationship between road traffic noise and hypertension: a meta-analysis. *J Hypertens*, 30, 1075-1086.

13. Van Kempen, (2018). WHO environmental noise guidelines for the European region: a systematic review on environmental noise and cardiovascular and metabolic effects: a summary. *International journal of environmental research and public health*, 15(2), 379.

14. Verheijen et al, (2009). Evaluatie nieuwe normstelling windturbinegeluid. Invloed van verschillende grenswaarden op blootstelling, hinder en mogelijkheden ontwikkelingslocaties. RIVM Rapport 680300007
15. WHO, Environmental Noise Guidelines for the European Region (2018) WHO, Bonn.
16. Kiran P.Maski et al, (2013) Sleep deprivation and neurobehavioral functioning in children, International Journal of Psychophysiology, Volume 89, Issue 2, Pages 259-264
17. James E.Jan et al, (2010) Long-term sleep disturbances in children: A cause of neuronal loss European Journal of Paediatric Neurology, Volume 14, Issue 5, Pages 380-390
18. Leila Tarokh et al, (2016) Sleep in adolescence: physiology, cognition and mental health, Neurosci Biobehav Rev; 70: 182–188.
19. Lercher, P. et al, (2003) Ambient noise and cognitive processes among primary school children. Environment & Behavior, 35 (6): 725-735
20. Kempen, E. et al (2010), The effects of road and aircraft noise exposure on children's episodic memory. Noise & Health, 12 (49): 244-54
21. Basner, M et al, (2014) Auditory and non-auditory effects of noise on health. The Lancet, 2014 383 (9925):1325-1332
22. Hahad O et al (2020), Midregional pro atrial natriuretic peptide: a novel important biomarker for noise annoyance-induced cardiovascular morbidity and mortality? Clinical Research in Cardiology 110(1): 29-39.
23. J. de Laat et al, Health Effects of Sounds produced by Wind Turbines: a systematic review. publication under review. Bron Argos:
<https://www.vpro.nl/argos/lees/onderwerpen/windmolens/2020/onhoorbaar-geluid-schadelijk-voor-gezondheid.html>
24. <https://amsterdam.ggdgezondheidinbeeld.nl/opdekaart>
25. Ascone, L., Kling, C., Wiczorek, J. et al. A longitudinal, randomized experimental pilot study to investigate the effects of airborne infrasound on human mental health, cognition, and brain structure. Sci Rep 11, 3190 (2021). <https://doi.org/10.1038/s41598-021-82203-6>

PER E-MAIL

Commissie bezwaarschriften gemeente Woerden
Blekerijlaan 14
3447 GR WOERDEN

■■■■■■■■■■ @woerden.nl; ■■■■■■■■■■ @woerden.nl

datum: 23 december 2021
ons dossier: 10921057
inzake: gemeenteraad Woerden ■■■■■■■■■■
e-mail: h.turenhout@lgga.nl
telefoon: 071-■■■■■■■■■■
betreft: verweerschrift

Noordeinde 2A
2311 CD Leiden

Postbus 2020
2301 CA Leiden

T: 071-5124443
F: 071-5120481
I: www.lagrogeelkerken.nl
KvK 73391158

Geachte commissieleden,

Namens en voor rekening van de gemeenteraad van Woerden dien ik hierbij als advocaat-gemachtigde van de raad een verweerschrift in naar aanleiding van door mevrouw ■■■■■■■■■■ (verder te noemen: "■■■■■■■■"), wonende te Harmelen aan ■■■■■■■■■■ (■■■■■■■■) ingediende bezwaarschriften van 30 augustus 2021 respectievelijk 25 november 2021 tegen besluiten van de raad van 15 juli 2021 respectievelijk 14 oktober 2021 (verder ook: "de bestreden besluiten").

Dit verweerschrift vangt aan met een beschrijving van de achtergrond en feiten. Vervolgens wordt ingegaan op de ontvankelijkheid van mevrouw ■■■■■■■■■■. Dan volgt een uiteenzetting van het standpunt van de raad aan de hand van de gronden van bezwaar en wordt afgesloten met een conclusie.

I. Achtergrond en feiten

1. In zijn vergadering van 15 juli 2021 heeft de raad 15 (deel)besluiten genomen naar aanleiding van het raadsvoorstel van 1 juni 2021, welk voorstel beschrijft op welke wijze de gemeente Woerden een bijdrage kan leveren aan de nationale en wereldwijde doelen ten aanzien van de energietransitie in relatie tot de klimaatproblematiek, zoals vastgelegd in de Klimaatwet. De Woerdense bijdrage wordt ingebracht in de Regionale Energie Strategie U16. In het zogenaamde

Afwegingskader grootschalige duurzame energie (verder ook: “het Afwegingskader”) worden de kaders vastgesteld voor de opwekking van grootschalige duurzame energie in de gemeente Woerden. Het Afwegingskader staat los van de hoeveelheid energie die zal worden opgewekt. Het is een kader dat gebruikt kan worden om te kijken op welke plek en onder welke voorwaarden initiatieven gestart kunnen worden. De voorwaarden worden verdeeld in “algemene voorwaarden” en “voorwaarden per zone”. De algemene voorwaarden kunnen ruimtelijk, financieel, technisch, prioritair of procesmatig van aard zijn. De besluiten van 15 juli 2021 bouwen voort op dit Afwegingskader en geven invulling aan de wijze waarop de gemeente Woerden een bijdrage wil leveren aan de Regionale Energie Strategie (RES).

2. In zijn vergadering van 14 oktober 2021 heeft de raad vastgesteld om de bijdrage aan de RES U16 en de uitvoering van de RES 1.0 voor het onderdeel elektriciteit voor de gemeente Woerden te laten plaatsvinden overeenkomstig de vastgestelde uitgangspunten opgenomen in het raadsbesluit over het Afwegingskader grootschalige duurzame energie (D/21/022924) alsmede de RES 1.0 vast te stellen en het college op te dragen hieraan uitvoering te geven in regionaal verband. Binnen de RES U16 is een energiestrategie ontwikkeld die geleid heeft tot de Regionale Energie Strategie (RES 1.0). In de RES 1.0 staat beschreven hoe de overheden de regionale energievoorziening voor elektriciteit gaan verduurzamen en hoe er voor de verduurzaming van de warmtevoorziening zal worden samengewerkt.

II. Ontvankelijkheid

Juridisch kader

3. Ingevolge art. 8:1 Awb kan een belanghebbende tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter. Volgens art. 1:2 lid 1 Awb wordt onder ‘belanghebbende’ verstaan: degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Als voorwerp van beroep wordt uitgegaan van het besluitbegrip zoals gedefinieerd in art. 1:3 lid 1 Awb: een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Ingevolge art. 7:1 lid 1 Awb dient degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, alvorens beroep in te stellen eerst bezwaar te maken.

Besluit

4. De raad is van mening dat de door █████ bestreden besluiten niet kwalificeren als besluiten als bedoeld in art. 1:3 lid 1 Awb. Een besluit bestaat uit vier elementen: een (1) schriftelijke (2) rechtshandeling (3) van publiekrechtelijke aard (4) afkomstig van een bestuursorgaan. Het is vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder: “Afdeling”) dat een beslissing op rechtsgevolg is gericht indien zij is gericht op het doen ontstaan of teniet doen van een bevoegdheid, recht of verplichting voor een of meer anderen. De door █████ bestreden besluiten zijn niet gericht op rechtsgevolg, aangezien zij niet zijn gericht op het ontstaan van een recht of plicht voor █████ of andere burgers. Reeds hierom kan █████ geen beroep instellen bij de bestuursrechter en kan zij ook geen bezwaar maken bij de raad, zodat zij niet-ontvankelijk is in haar bezwaren.
5. Dit standpunt wordt bevestigd in een recente uitspraak van de voorzieningenrechter van de rechtbank Noord-Holland.¹ De rechtbank heeft geoordeeld dat de vaststelling van de RES 1.0 Noord-Holland Noord en de RES 1.0 Noord-Holland Zuid geen besluiten zijn in de zin van art. 1:3 Awb, omdat de vaststelling daarvan geen (externe) rechtsgevolgen met zich meebrengt en geen juridische binding heeft, maar slechts een strategische verkenning is die nog dient te worden geoperationaliseerd in provinciale verordeningen, bestemmings- en omgevingsplannen. Het vorenstaande geldt evenzo voor de door █████ bestreden besluiten.
6. In het bezwaarschrift van 25 november 2021 wordt gesteld dat in de bijlagen behorende bij RES 1.0 zoekgebieden zijn aangewezen en dat aan die zoekgebieden extern rechtsgevolg kan worden ontleend. De raad merkt op dat deze zoekgebieden circa 2.000 ha beslaan en de aanwijzing van een dergelijk gebied geen enkel rechtsgevolg in het leven roept. Dat gebeurt pas bij de vaststelling van bestemmingsplannen of een omgevingsplan.
7. Daarnaast is expliciet door de raad besloten dat het Afwegingskader een beleidsnota is en ingevolge art. 8:3 lid 1 aanhef sub a Awb kan geen beroep worden ingesteld tegen een besluit inhoudende een beleidsregel.

¹ Rechtbank Noord-Holland 29 september 2021, ECLI:RBNHO:2021:8411.

Belanghebbende

8. De raad stelt zich verder op het standpunt dat [REDACTED] geen belanghebbende is bij de door haar bestreden besluiten. Art. 1:2 lid 1 Awb bepaalt dat onder ‘belanghebbende’ wordt verstaan degene wiens belang rechtstreeks bij een besluit is betrokken. Uit de rechtspraak volgt dat sprake moet zijn van een eigen, concreet en actueel belang. Een zekere begrenzing ten opzichte van de ruimst mogelijke opvatting van belanghebbendheid is noodzakelijk om de uitvoering van de administratieve wetgeving en de in dat kader plaatsvindende procedures efficiënt en slagvaardig te kunnen doen verlopen.

9. In haar bezwaarschrift merkt [REDACTED] op dat zij als inwoner van de gemeente Woerden bezwaar maakt. Daarmee onderscheidt [REDACTED] zich niet van anderen en is geen sprake van een eigen, concreet en actueel belang. Het bezwaarschrift is vrijwel een letterlijke kopie van een op het internet circulerend bezwaarschrift tegen RES besluiten. Dat is natuurlijk niet verboden maar is eens te meer een indicatie dat er geen sprake is van een eigen belang van [REDACTED]. De bezwaren van [REDACTED] zijn ook algemeen en politiek van aard en horen thuis in het democratisch debat waaraan [REDACTED] kan meedoen door middel van participatie of inspraak bij de gemeenteraad. De onderhavige bezwaarschriftprocedure is daarvoor niet bedoeld. De bestreden besluiten zijn overigens ook onderworpen geweest aan participatie.²

Belang

10. Weliswaar kent het bestuursrecht niet het adagium “geen belang, geen actie” zoals in het burgerlijk recht, maar dat neemt niet weg dat ook in het bestuursrecht wel sprake moet zijn van een belang waarin de belanghebbende wordt geraakt. Uit de bezwaarschriften van [REDACTED] blijkt niet in welk materieel belang zij geraakt wordt door de bestreden besluiten. [REDACTED] vraagt aandacht voor het algemeen belang. Dat staat haar vrij maar daarvoor is de bestuursrechtelijke rechtsgang niet bedoeld.

III. Zakelijke reactie op naar voren gebrachte bezwaren

11. Hoewel de raad gelet op het voorgaande van mening is dat de bezwaarschriften (kennelijk) niet-ontvankelijk zijn, wordt hierna kort ingegaan op de bezwaren.

² Regio U16, RES 1.0, pag. p.14 en p. 106

Participatie

12. In het bezwaarschrift van 30 augustus 2021 maakt ██████ bezwaar tegen de onder randnummer 1 toegelichte besluiten van 15 juli 2021. Met name wordt kritiek geuit op de gevoerde participatie. Er heeft een groot aantal participatiebijeenkomsten plaatsgehad dus het verwijt dat niet geparticipeerd is ontbeert feitelijke grondslag. Participeren is evenwel wat anders dan gelijk krijgen. Het college is daarnaast eerder ingegaan op de bezwaren van ██████. Ook die reactie is blijkbaar niet in goede aarde gevallen bij ██████, maar daaraan doet niet af dat het college wel degelijk luistert naar de bezwaren van ██████. Naar aanleiding van een brief van ██████ van 27 november 2020 heeft het college uitvoerig gereageerd bij brief d.d. 17 februari 2021. Kopie van die reactie is als **bijlage 1** aangehecht.
13. Het bezwaarschrift van 25 november 2021 ziet op de onder randnummer 2 besproken besluiten en is zeer uitvoerig. Het RES zal inderdaad gebruikt worden bij de afweging op welke locatie zonneparken en windmolenparken gerealiseerd kunnen worden. Zodra titels (bestemmingsplannen of omgevingsplan) worden vastgesteld om die parken mogelijk te maken zal de uitgebreide openbare voorbereidingsprocedure gevoerd worden en bestaat er voldoende mogelijkheid voor inspraak en rechtsbescherming bij de bestuursrechter. Alsdan zal ook aangetoond moeten worden dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening c.q. evenwichtige toedeling van functies middels onderzoeksrapporten die zien op landschappelijke inpassing, geluidhinder, hinderlijke schittering, slagschaduw etc. Daarbij zal waarschijnlijk ook een plan-MER uitgevoerd moeten worden omdat ingevolge het Nevele-arrest in ieder geval geen gebruik kan worden gemaakt van de normen voor windturbines opgenomen in het Activiteitenbesluit.

Verdrag van Aarhus

14. Sinds 14 februari 2015 is meer milieu-informatie openbaar als gevolg van de Wet uitvoering Verdrag van Aarhus (*Stb.* 2004, 519 en *Stb.* 2005,66). Het Verdrag van Aarhus rust op drie pijlers:
- Het recht op toegang tot informatie
 - Inspraak bij besluitvorming
 - Toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden
15. Bloem brengt algemene bezwaren naar voren die geen enkele relatie hebben met de totstandkoming van de bestreden besluiten binnen de gemeente Woerden. Art. 6 lid

2 van het Verdrag van Aarhus is alleen van toepassing bij de totstandkoming van besluiten in het kader van een milieubesluitvormingsprocedure. De bestreden besluiten zijn geen besluiten in de zin van de Awb zodat reeds om die reden het Verdrag van Aarhus toepassing mist.

16. Voorzover wel sprake zou zijn van besluiten in de zin van de Awb zijn het geen besluiten als bedoeld in art. 6 lid 1 juncto bijlage I van het Verdrag van Aarhus. De bestreden besluiten komen niet voor op bijlage I en kwalificeren evenmin als besluiten die een aanzienlijk effect op het milieu kunnen hebben als bedoeld in art. 6 lid 1 sub b van het Verdrag van Aarhus. Daarvan kan wel sprake zijn als de bestreden besluiten opgevolgd worden door bestemmingsplannen c.q. omgevingsplan. Alsdan kan een ieder overeenkomstig de Wro en afdeling 3.4 Awb zienswijzen indienen en kunnen ook niet-belanghebbenden – mits zij een zienswijze hebben ingediend – en belanghebbenden die geen zienswijze hebben ingediend beroep instellen bij de Afdeling. Het vorenstaande vloeit voort uit het Varkens in Nood-arrest van het Hof van Justitie EU van 14 oktober 2021.³ Het vorenstaande laat onverlet dat er op dit moment nog geen rechtsbescherming openstaat tegen de bestreden besluiten, ook niet op grond van het Verdrag van Aarhus.
17. Afgezien van het voorgaande begrijpt de raad de verwijten van ██████ niet, aangezien de bestreden besluiten tot stand zijn gekomen na een uitvoerig participatietraject.

Ontbreken MER

18. De bestreden besluiten zijn niet MER-plichtig, omdat er geen sprake is van een plan of besluit als bedoeld in art. 7.1 lid 2 aanhef sub b en c Wet milieubeheer (Wm). De MER-plichtige activiteiten zijn opgenomen in onderdeel C van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage. In onderdeel C 22.2 wordt gesproken over de oprichting, wijziging of uitbreiding van een windturbinepark. Er is echter slechts sprake van een MER-plicht in geval van een structuurvisie, bestemmingsplan of wijzigings- of uitwerkingsplan dat de bouw van 20 windturbines mogelijk maakt. Van dergelijke plannen is nog geen sprake. Bovendien staat vast dat de hypothetische plannen niet in een dergelijke hoeveelheid windturbines zullen voorzien, nu zoveel windturbines niet passen in de twee potentiële zoekgebieden van de gemeente Woerden. Het vorenstaande geldt evenzo voor zonneparken.

³ HvJ EU 14 oktober 2021, nr. C-826/18, ECLI:EU:C:2021:7 (*Varkens in Nood*).

19. De overige bezwaargronden zijn zo algemeen geformuleerd en niet toegespitst op de onderhavige besluiten dat de raad geen reden ziet die bezwaargronden uitputtend te bespreken.

IV. Tot slot

20. Gelet op het voorgaande stelt de raad zich op het standpunt dat de bezwaren van mevrouw [REDACTED] (kennelijk) niet-ontvankelijk zijn. Namens de raad verzoek ik uw Commissie om de raad te adviseren de bezwaren van mevrouw [REDACTED] niet-ontvankelijk te verklaren en de bestreden besluiten in stand te laten.

Met vriendelijke groet,

J.J. Turenhout

COMMISSIE BEZWAARSCHRIFTEN

Aan de gemeenteraad
van de gemeente Woerden

Onderwerp:
advies bezwaren van
mevrouw [REDACTED]

Woerden, 25 februari 2022

Geachte raad,

Hierbij geeft de commissie bezwaarschriften (hierna: de commissie) u haar advies over de hieronder beschreven bezwaarschriften.

Bezwaarschriften

De raad heeft de volgende twee besluiten genomen:

- Het vaststellen van een Afwegingskader grootschalige duurzame energie (hierna: Afwegingskader) op 15 juli 2021;
- Het vaststellen van een Regionale Energie Strategie 1.0 (hierna: RES 1:0) op 14 oktober 2021.

Tegen beide besluiten heeft mevrouw [REDACTED] (hierna: reclamante) bij uw raad een bezwaarschrift ingediend op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Behandeling van de bezwaren

De bezwaren zijn behandeld tijdens een zitting van de commissie op 11 januari 2022, aanvang 19.00 uur. De hoorzitting was openbaar. De hoorzitting is opgenomen met audioapparatuur.

Aanwezigen:

Reclamante is op de hoorzitting verschenen. Zij werd - via een MS-Teamsverbinding - bijgestaan door mevrouw [REDACTED].

De raad werd vertegenwoordigd door de heer mr. J. Turenhout van La Gro Geelkerken Advocaten, de heer K. Beek en mevrouw mr. E. Timmerman (de laatste via MS-Teams).

Van de commissie waren aanwezig de heer mr. drs. K. Werkhorst (voorzitter), de heer mr. P.C.J. Isaak en mevrouw mr. G. Bakker (leden). Voorts was aanwezig mevrouw mr. C. Verhoeff (secretaris).

Ontvankelijkheid

Het raadsbesluit met betrekking tot het Afwegingskader dateert van 15 juli 2021. Het bezwaarschrift hiertegen is gedateerd op 30 augustus 2021 en ontvangen op dezelfde datum.

Het raadsbesluit met betrekking tot de RES 1.0 dateert van 14 oktober 2021. Het bezwaarschrift hiertegen is gedateerd op 25 november 2021 en ontvangen op dezelfde datum.

De commissie stelt vast dat beide bezwaarschriften binnen de bezwarentermin van zes weken zijn ingediend. De bezwaren zijn gemotiveerd en aan het bevoegde orgaan gericht.

De vraag dient zich hier aan of er bezwaar mogelijk is tegen deze twee besluiten. Op grond van de Awb is het besluitbegrip bepalend voor de toegang tot de bestuursrechter. Handelingen van bestuursorganen die geen besluit zijn, kunnen niet aan de bestuursrechter worden voorgelegd. Ingevolge artikel 8:1 van de Awb kan een belanghebbende tegen een besluit beroep instellen bij de bestuursrechter.

Ingevolge art. 7:1, eerste lid, van de Awb moet degene aan wie het recht is toegekend beroep bij een bestuursrechter in te stellen, alvorens beroep in te stellen eerst bezwaar maken.

Volgens artikel 1:3, eerste lid, is een besluit een schriftelijke beslissing van een bestuursorgaan, inhoudende een publiekrechtelijke rechtshandeling. Met een rechtshandeling wordt een handeling gericht op extern rechtsgevolg bedoeld. Een besluit is volgens vaste rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (zie de uitspraak ABRvS 30 januari 2008, JB 2008/57) op extern rechtsgevolg gericht als daardoor rechtsgevolgen (verplichting, recht, bevoegdheid) ontstaan in de verhouding van een bestuursorgaan tot een of meer anderen.

Naar de mening van de commissie is dat bij de vaststelling van de RES 1.0 niet aan de orde, omdat hierdoor geen rechten op plichten ontstaan voor reclamante of voor anderen. Deze rechten en plichten ontstaan pas wanneer er een bestemmingsplan of omgevingsplan wordt vastgesteld.

In het bezwaar van 25 november 201 stelt reclamante dat in de bijlage bij het RES 1.0 zoekgebieden worden aangewezen en dat daaraan rechtsgevolgen zijn verbonden. Naar de mening van de raad roept een dergelijke aanwijzing geen rechtsgevolg voor reclamante of anderen in het leven en gebeurt dit pas wanneer deze gebieden in een bestemmingsplan of omgevingsplan zouden worden opgenomen.

Namens reclamante is door mevrouw ████████ tijdens de hoorzitting nog gewezen op een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam (AWB 10/398) waarbij in een WOZ-zaak door de rechtbank werd geoordeeld dat alleen al het hebben van een zoeklocatie een waardedalend effect kan hebben op woningen van omwonenden en de waarde van hun woningen door de rechtbank met 8% werd verlaagd. Hierbij aansluitend kan naar haar mening gesteld worden dat de aanwijzing van een zoekgebied in het RES al meteen binding oplevert voor de burgers en dus wel degelijk rechtsgevolgen voor hen heeft.

De commissie kan zich echter vinden in het standpunt van de raad dat er pas rechtsgevolgen voor de burgers kunnen ontstaan wanneer deze zoekgebieden in een bestemmingsplan of omgevingsplan worden opgenomen. De vergelijking met de (fiscale) WOZ-zaak gaat naar de mening van de commissie niet op omdat de Wet WOZ uitgaat van een fiscale rekenmethodiek waarbij een RES kennelijk is aangemerkt als een waardedrukkend effect op een onroerende zaak. Een binding op basis van de WOZ-wetgeving is niet vergelijkbaar met een binding op basis van het omgevingsrecht.

In dit verband verwijst de commissie naar de uitspraak van de voorzieningenrechter van 29 september 2021 (ECLI:NL:RBNHO:2021:8411) waarbij de werd geoordeeld dat de vaststelling van de RES 1.0 Noord -Holland Noord en RES 1.0 Noord-Holland Zuid geen besluiten in de zin van 1:3 van de Awb zijn, omdat ze geen (externe) rechtsgevolgen met zich meebrengen en geen juridische binding hebben, maar alleen een strategisch verkenning zijn die nog moeten worden geoperationaliseerd in provinciale verordeningen, bestemmings- en omgevingsplannen.

Naar de mening van de commissie brengt de vaststelling van het Afwegingskader ook geen rechten of verplichtingen voor reclamante mee. In het Afwegingskader worden diverse kaders/beleid vastgesteld voor de opwekking van grootschalige duurzame energie in de gemeente Woerden. Met behulp van deze kaders kan onderzocht worden op welke plek en onder welke voorwaarden eventueel initiatieven gestart kunnen worden.

Alles overziend is de commissie van oordeel dat het RES 1.0 en het Afwegingskader geen besluiten in de zin van de Awb zijn en dat er dan ook geen bezwaar tegen kan worden ingesteld.

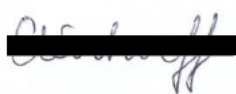
Advies

De commissie adviseert uw raad op grond van het bovenstaande beide bezwaren niet-ontvankelijk te achten.

Aldus uitgebracht door mr. drs. K. Werkhorst, voorzitter,
Mr. P.C.J. Isaak en mr. G. Bakker, leden;
in tegenwoordigheid van mr. C. Verhoeff, secretaris.

commissie bezwaarschriften,
de secretaris,

de voorzitter,

mr. C. Verhoeff

mr. drs. K. Werkhorst

Correspondentienummers 4530 en 4537

gemeente
WOERDEN

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
gemeentehuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017 21 860 B 02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

Mevrouw [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Harmelen

Onderwerp:
Beslissing op bezwaar

Uw Kenmerk:

Documentnr.: D/22/056045
Zaaknr.: Z/22/042713

Uw brief van:
geregistreerd onder nr.: n.v.t.
Behandeld door / doorkiesnummer:
/

Datum: 28 april 2022

Geachte mevrouw [REDACTED],

Op 30 augustus 2021 diende u een bezwaarschrift in tegen ons besluit van 15 juli 2021 tot het vaststellen van een Afwegingskader grootschalige duurzame energie. Op 25 oktober 2021 diende u een bezwaarschrift in tegen ons besluit van 14 oktober 2021 tot het vaststellen van een Regionale Energie Strategie 1.0.

In reactie op de door u ingediende bezwaren delen wij u het volgende mee.

Advies commissie bezwaarschriften

Uw bezwaarschriften zijn voor advies voorgelegd aan de commissie bezwaarschriften (hierna: de commissie). De commissie heeft u de gelegenheid geboden uw bezwaarschriften mondeling toe te lichten tijdens een hoorzitting op 11 januari 2022. Na de zitting heeft de commissie haar advies opgesteld en aan de raad toegezonden. Een afschrift van het advies treft u bijgaand aan. De commissie adviseert om de bezwaarschriften niet-ontvankelijk te verklaren.

Beoordeling advies

In het uitgebrachte advies kunnen wij ons vinden. Wij nemen het advies dan ook over en verwijzen voor de motivering van onderstaande beslissing naar dit advies.

Beslissing op bezwaar

Wij hebben - met inachtneming van het advies van de commissie - tijdens de raadsvergadering van 28 april 2022 besloten uw bezwaarschriften niet-ontvankelijk te verklaren. In het hetgeen u heeft gesteld zien wij ook geen aanleiding om de besluiten in te trekken. Wij laten de bestreden besluiten in stand.

Met vriendelijke groet,
namens de gemeenteraad,

V.J.H. Molkenboer
voorzitter

drs. M.J.W. Tobeas
griffier

Bijlage:

- Advies van de Commissie Bezwaarschriften d.d. 25 februari 2022.

Beroep

Wij wijzen u er op, dat, wanneer u zich niet kunt verenigen met dit besluit en meent hierdoor rechtstreeks in uw belang te zijn getroffen, u dan wel een gemachtigde op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht hiertegen beroep kunt aantekenen.

Daartoe moet binnen zes weken, na de dag van verzending van deze beschikking, een gemotiveerd beroepschrift worden ingediend bij de Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

Wanneer u beroep aantekent, dient u in het beroepschrift in ieder geval het volgende te vermelden:

- uw naam en adres;
- de datum waarop u het beroepschrift schrijft;
- een omschrijving van de beslissing waartegen u beroep aantekent en zo mogelijk een kopie van de beslissing;
- de redenen waarom u beroep aantekent;
- indien het beroepschrift niet in het Nederlands is opgesteld, dient u voor een goede Nederlandse vertaling te zorgen.

Tevens moet u het beroepschrift ondertekenen. Aan het indienen van een beroepschrift zijn wel kosten verbonden.

Voorlopige voorziening

Het beroepschrift schorst de werking van het besluit niet. Mocht dat voor u onaanvaardbare gevolgen hebben, dan kunt u tijdens de beroepschriftprocedure op grond van de Algemene wet bestuursrecht een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening richten aan de voorzieningenrechter.

Dit betekent dat een speciale regeling (bijvoorbeeld schorsing van het besluit) kan worden getroffen voor de periode dat het beroepschrift nog in behandeling is. Aan deze procedure zijn wel kosten verbonden. Voor het indienen van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening dient u uw verzoekschrift te zenden aan: De Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht.

Mevrouw [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] Harmelen

Blekerijlaan 14
3447 GR Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Telefoon 14 0348
Fax (0348) 42 84 51
gemeentehuis@woerden.nl
www.woerden.nl

BTW-nummer
NL0017 21 860 B 02
KvK-nummer
50177214
IBAN-nummer
NL41BNGH0285009672

Onderwerp:
Besluit op uw ingebrekestelling

Uw Kenmerk:

Documentnr.: D/22/057622
Zaaknr.: Z/22/042713

Uw brief van:
geregistreerd onder nr.: n.v.t.

Behandeld door / doorkiesnummer:
/

Datum: 28 april 2022

Geachte mevrouw [REDACTED],

Bij brief van 25 maart 2022, door ons ontvangen op 29 maart 2022, heeft u ons in gebreke gesteld inzake het niet tijdig beslissen op de door u ingediende bezwaarschriften van 30 augustus 2021, gericht tegen ons besluit van 15 juli 2021, en 25 november 2021, gericht tegen ons besluit van 14 oktober 2021.

Wet dwangsom niet tijdig beslissen

Voor het beslissen op uw bezwaarschriften is een termijn van 12 weken beschikbaar vanaf de dag na die waarop de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift is verstreken. Gerekend met deze termijn zijn de termijnen waarbinnen op uw bezwaar diende te worden beslist reeds verstreken. Dit betekent dat u ons op 25 maart 2022 in gebreke kon stellen.

Op grond van artikel 4:17, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) verbeurt het bestuursorgaan vervolgens een dwangsom wanneer niet binnen twee weken na het ontvangen van een ingebrekestelling een besluit wordt genomen. De eerste dag waarover het bestuursorgaan een dwangsom verschuldigd is, is de dag waarop twee weken zijn verstreken, na de dag waarop de termijn voor het alsnog nemen van een besluit is verstreken.

Beoordeling

Ten aanzien van uw ingebrekestelling stellen wij het volgende. Wij hebben uw ingebrekestelling op 29 maart jl. ontvangen. Wij hadden daarna nog twee weken de tijd, in dit geval tot en met 11 april 2022, om alsnog een besluit te nemen zonder dwangsommen te verbeuren. Wij hebben niet tijdig een besluit op uw bezwaarschriften kunnen nemen. Dit betekent dat vanaf 12 april 2022 dwangsommen zijn verbeurd.

Vaststelling dwangsommen

Op grond van artikel 4:17, tweede lid, van de Awb bedraagt de dwangsom de eerste 14 dagen € 23,- per dag, de daaropvolgende 14 dagen € 35,- per dag en de overige dagen, tot en met de 42^e dag, € 45,- per dag.

Wij hebben op 28 april 2022 een beslissing op uw bezwaren genomen. Vanaf 12 april tot en met 28 april 2022 zijn er 17 dagen verstreken. Wij stellen daarom vast dat wij u wegens het niet tijdig beslissen op de door u ingestelde bezwaren een bedrag van totaal € 854,- aan dwangsommen schuldig zijn.

Wij verzoeken u om ons uw volledige rekeningnummer door te geven zodat wij dit bedrag aan u kunnen overmaken.

Namens de gemeenteraad,

V.J.H. Molkenboer
voorzitter

drs. M.J.W. Tobeas
griffier

Niet mee eens?

Bent u het niet eens met het besluit? Dan kunt u een gemotiveerd bezwaarschrift sturen naar:

De gemeenteraad van de gemeente Woerden
Postbus 45
3440 AA Woerden

Zorgt u ervoor dat u het bezwaarschrift verstuurt binnen zes weken na de verzenddatum van dit besluit. Daarmee voorkomt u dat we uw bezwaarschrift niet meer in behandeling kunnen nemen, omdat wij het te laat hebben ontvangen. Vergeet u niet het bezwaarschrift te ondertekenen.

In het bezwaarschrift zet u:

- uw naam en adres,
- het telefoonnummer waar u overdag te bereiken bent*,
- de datum van uw bezwaarschrift,
- een omschrijving van het besluit waartegen u bezwaar maakt,
- waarom u het niet met onze beslissing eens bent.

Tevens dient u zo mogelijk een kopie van dit besluit met uw bezwaarschrift mee te sturen.

Bovenstaande is bepaald in artikel 6:5 van de Algemene wet bestuursrecht.

U kunt ook via internet bezwaar maken als u een DigiD heeft. Ga naar www.woerden.nl, zoek op "bezwaarschrift" en klik op "Bezwaarschrift indienen". In de rechterkolom van deze pagina klikt u vervolgens "Bezwaarmaken burger" aan en kunt u met uw DigiD inloggen.

* In de meeste gevallen belt het secretariaat van de commissie bezwaarschriften u op nadat uw bezwaarschrift is ontvangen. Samen met u wordt dan bekeken of er nog onduidelijkheden zijn, of er nog andere relevante informatie is en of er misschien een andere oplossing mogelijk is.

Voorlopige voorziening

Een voorlopige voorziening is een aparte procedure die naast een bezwaarprocedure loopt. Met een voorlopige voorziening vraagt u een voorlopige beslissing van de rechter als u de uitkomst in de lopende bezwaarprocedure niet kunt afwachten vanwege een spoedeisend belang.

U vraagt de voorlopige voorziening aan bij:

De Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland
Afdeling bestuursrecht
Postbus 16005
3500 DA Utrecht

Aan het indienen van een verzoek om voorlopige voorziening zijn kosten verbonden. Voor meer informatie hierover kunt u contact opnemen met de Rechtbank Midden-Nederland (088-3620000).

